

IŠ VISO PASAULIO

• ORBITER 4 RAKETA, iššautą erdvėn gegužės 4 d., iš arti fotografuoto mėnulio paviršiaus, apimant 95% viso ploto, 245,519 mylių kelionę raketa turi atlikti per 89 valandas. Fotografavimas turėtų prasidėti gegužės 11 d.

• PREZIDENTAS JOHNSONAS įteikė Kongresui įstatymo projektą, kurio pagalba siekiama išvengti geležinkeliečių streiko bent iki 1969 metų.

• VALSTYBĖS SEKRETORIUS Dean Rusk pareiškė, kad JAV vyriausybė neketinanti įteikti Š. Vietnamui ultimatumą, grąšinant atominiiais ginklais. JAV vyriausybė liekanti ir toliau pasirodys ne ultimatumams, bet taikos deryboms.

• GRUPĖ SOV. S-GOS rašytojų, jų tarpe ir Ilja Erenburgas, daro spaudimą, kad išleidžiamas Boriso Pasternako raštus būtų įjungtas ir uždraustasis romanas "Dr. Živago".

• STAMBIŲJŲ JAV IMONIŲ atstovų konferencija įvyko Bowling Green Universitete. Konferencijos pagrindinė tema -- prekybinių ryšių su Sov. S-ga išplėtimas.

Vienų konferencijos dalyvių nuomone, geriau kai Sov. S-gos miestai bus užkimšti automobiliais, o ne tankais, kiti abejojo Sov. S-gos ir satelitinų valstybių kreditingumu. Be to, su komunistais prekiaujantiems dažnai susilaukia boikoto vietos rinkoje. Skeptikų tarpe pasigirdo ir tokių išsireiškimų, kad nebegirdima apie ruošiamas pakasynas Amerikai (we will bury you -- garsusis Chruščiovo posakis) dėl to, kad šiuo metu iš sovietų pusės dedamos pastangos Amerikoje prisiskolinti kastuvų...

ŠIANDIEN IR RYTOJ

"KAS REIKALAUJA taikos, tas pratęsia karą!" Šitie žodžiai pasakoti valstybės sekretoriaus Dean Rusko lūpomis būtų sukėlę protesto audrą. Bet ištarti generolo Westmorelando, jie tik suvirtino Amerikos politiką Vietnamo klausimu.

Amerikos kongresas kadaise išklaušė Eisenhowerį ir Nimitzą laimėjus karą. Bet generolas Westmorelandas šį kartą kongrese atstovavo fronte kovojančius karius. Tai pirmą kartą Amerikos istorijoje, kai karo vadas iš fronto gavo žodį kongrese. Įdeges Vietnamo saulėje, jis buvo tikru portretu amerikiečio kario, atvykusio iš fronto. Ir tie, kurie buvo pasiryžę jį kritikuoti, nutilo.

Keturis kartus kongresas atsisotijimų pagerbė Vietnamo fronto vadą. Devyniolika kartų 20 minučių laikotarpyje aplodismentais buvo pertraukta jo kalba. Tarp jų, kurie plojo, buvo ir senatorius Robert Kennedy ir Fulbright ir visi tie, kurie žadėjo boikotuoti jo pasirodymą kongrese. Visiems jiems pritrūko drąsos.

Kodėl?

Rinkėjai jiems niekad nebūtų dovanoję sukludžius vieningai tautinei manifestacijai. Jie nebūtų dovanoję už tai, kad atsuko nugarą tam, kuris atvyko kalbėti jų vaikų, vyrų ir tėvų vardu, už jų aukojančius savo gyvybę, kad savo krūtinėm uždengus tą skylę, pro kurią veržiasi karas. Jie neišdrįso, nes Westmorelandas būtų juos išvadinęs išdavikais, o tas žodis sunkiai nuplaunamas.

Amerikos demokratija pagrįsta diskusijomis. Bet priešas to nesupranta ir kiekviename proteste jis mato moralės smukimą, valstybės silpnėjimą. Komunistai, pradėję viltį dėl besikartojančių karinių pralaimėjimų, drąsinasi Amerikos visuomenės opoziciją prieš Vietnamo karą ir tęsia agresiją.

Daug kas reikalauja sustabdyti Š. Vietnamo bombardavimus, bet tie patys asmenys nieko nekalba apie vietkongo terorą, žmogžudystes, kankinimus ir pagrobimus.

Jei vietkongas atsigabena kelis minosvaidžius prie amerikiečių bazių, tai ne jų sunaikinimui, o norėdamas paveikti visuomenės opinią. Jei jie prie 17 paralėlės sutraukia 5 divizijas, tai ne Pietų Vietnamo užėmimui, bet kad galėtų sunaikinti vieną marinių dalinį ir sukurti psichologinį atvejį, panašų į Dien Bien-Phu. Tuo tarpu šiandien visiems gerai žinoma, kad Indokinijos karas buvo pralaimėtas ne prie Dien Bien-Phu, o Paryžiuje, kur Mendes-France pralaimėjimu siekė pakelti savo populiarumą.

Vietkongas šiandien nebesitiki kariniai laimėti karo. Paskutinis jo ginklas tai "peacenikai". Ir jų manifestacijos už taiką tik pratęsia karą Vietname.

GRUPĖ vakariečių žurnalistų neseniai lankėsi Lietuvoje. Ta proga jiems buvo parodytos gražiausios vietos ir atsiekti "laimėjimai". Nuvežus į "Pergalės" kolchozą prie Jonavos, kolchozo vadovybė surengė pietus, kuriuose, sakoma, trūko tik gubės pieno...

-- Aš dar niekad taip skaniai ir daug nevalgiau, -- pasakė amerikietis žurnalistas šalia jo prie stalo sėdėjusiam kolchozo pareigūnui.

-- Aš irgi, -- atsakė užkalbintasis.

(vė)

Per Adenauerio laidotuves, dalyviams fotografuojantis, Vakarų Vokietijos prezidentas L. Hebeke sujungė prezidentų Johnsono ir de Gaulle rankas, tuo lyg norėdamas pašalinti tarp jų vykstantį "šaltąjį karą". Žurnalistai chronometravo kiekvieno jų pasikalbėjimo ilgumą, šypsenas, laikyseną eisenoje, iš to darydami "išvadas".

JOHNSONAS BONNOJE

ADENAUERIO MIRTIS DAVĖ GERĄ PROGĄ PREZIDENTUI JOHNSONUI ASMENIŠKAI APRAMINTI VOKIEČIŲ SUSIRŪPINIMĄ DĖL TARPTAUTINĖS POLITIKOS RAIDOS IR AMERIKIEČIŲ-SOVIETŲ SANTYKIŲ. — KALBĖTA BUVO DRAUGISKAI, TAČIAU SUSITARTA TIK DĖL TOLIMESNIŲ PASITARIMŲ.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Velionio Vokietijos kanclerio Adenauerio gerbėjai gali pabrėžti, kad jis ir numiręs padarė didelį patarnavimą Vokietijai į savo šermenis sutraukęs tiek daug laisvojo pasaulio valstybių galvų. Juk ta proga su maža Vokietijos prezidento Heinrich Luebke pagalba rankas pasi-

spaudė net pats Johnsonas su de Gaulle! Savaimė aišku, kad tokia proga, šalia velionio pagerbimo, buvo kalbama ir apie ateitį. Bent prezidentas Johnsonas ją išnaudojo paversti ceremonijai į "working funeral" (darbo laidotuves) tam, kad daug ką išsiaiškinus su nauju Vokietijos kancleriu Kiesingeriu.

JAV prezidentas pirmiausiai nutarė kuo Vokietijos kanclerį geriausiai nuteikti asmeniškai. Į savo lėktuvą jis pasiėmė Washingtone gyvenančią kanclerio dukterį Violą su jos vyru Volkmaru Wentzel. Savaimė aišku, kad tai sudarė draugišką atmosferą, kurią Johnsonas stengėsi dar pagerinti nurodymas, kad jo gyslose teka viena šešiolikta dalis vokiško kraujo ir jis pats dar Texase iš kaimynų išmoko porą vokiškų išsireiškimų: "Du Steinesel, du Schafskopf" (tu akmenini asile, avies galva)! Išsireiškimai, kaip matome, yra gana priekaištingo pobūdžio.

Pirmam Johnsono - Kiesingerio pasikalbėjimui buvo skirta 15 minučių, o užtruko 82 minutes. Johnsonas prikišo vokiečiams, kad jų verkšlenimai dėl derybų su sovietais yra be pagrindo, nes vokiečiai apie tai periodiniai yra informuojami. Kiesingeris atsiakino, kad tos informacijos nėra pakankamos ir vokiečiams neaišku, kaip amerikiečiai nori atominių ginklų neišplėtimo sutartį suderinti su savo Rytų politika. Iš viso, vokiečiai painformuojami tik apie įvykusių susitarimą, jų nuomonės nesiklausoma prieš pradėdami derėtis su sovietais.

Antrame privačiame pasikalbėjime Johnsonas mažiau puolė, dau-

giau gynėsi. Derybos su sovietais jam esančios reikalingos rinkiminiais sumetimais, kad rinkėjams įrodžius jo gerą valią susitarti su sovietais ir pasiekti įtempimo tarp Vakarų ir Rytų atlydžio. Bonnos priekais tai kenkia netik jam, prezidentui, asmeniškai, bet duoda naujos amunicijos priešvokiškai nusiteikusiems sluoksniams Amerikoje. Asmeniškai jis yra draugiškai nusiteikęs vokiečiams ir NATO išlaikymą vertina daugiau negu santykių su sovietais pagerinimą.

Kai Kiesingeris bandė pokalbį apriboti vien tik atominių ginklų neišplėtimo sutartimi, Johnsonas jam pareiškė, kad čia nėra ko ginčytis, nes dar nežinia, ar kas nors iš dabartinių derybų išeis. Kiesingeris tačiau dar kartą pabrėžė, kad konsultuoti nereikia painformuoti po įvykusio fakto, kam Johnsonas pagaliau davė savo O.K., pareiškdamas: "Jokių naujų netikėtų politinių veiksmų be pasitarimų prieš juos!"

O be to, jei kyla nesusipratimų, kurie yra normalūs reiškiniai politikoje ir gyvenime -- siūlė toliau Johnsonas -- juos reikia išsiaiškinti šeimyniniame ratelyje, o ne išnešti į turgų. Su

Pavergtųjų Tautų memorandumas

Gegužės 2-3 d. Pavergtųjų Tautų Seimo Generalinio Komiteto delegacija (S. Korbonskis, K. Višoju ir V. Sidzikauskas) lankėsi Washingtone -- diskutuoti Valstybės Departamente Rytinės-Centrinės Europos politikos klausimus. De-

tuo Kiesingeris sutiko, tačiau padarė tam tikrą rezervą: "Negalima tylėti, kai skausmas per didelis".

Žodžiu, laidotuvių pasekoje tarp prezidento ir kanclerio užsimezgė labai nuosirdūs asmeniškai santykiai, tačiau kiek, ir iš viso ar jie turės įtakos į abiejų valstybių santykius, tuo tarpu sunku pasakyti. Viena tačiau aišku, kad jie jau nebus tokie, kokie buvo Adenauerio laikais, kada tuos santykius nulėmė šaltasis karas. Jam atlyžtant ir aktyvios kovos frontams nusikėlus į pietryčių Aziją, jie jau negalėjo būti visai tokie pat. Juo labiau, kad Kennedy administracija sustiprino jau Eisenhowerio administracijos metu pradėtus bandymus rasti bendrą kalbą su sovietais. Šalia to Europa atkuto ūkiškai ir moraliskai, o Charles de Gaulle pradėjo naują nacionalizmo epochą. Visa tai reikalauja ir naujo politinio, karinio ir ūkinio "priėjimo" prie susidariusios situacijos.

Keliom dienom praėjus po Johnsono grįžimo į Washingtoną čia buvo paskelbta, kad JAV ir D. Britanija sumažina savo kariuomenes Vokietijoje (JAV kitais metais atitrauks net 35.000 karių). Dėl to buvo pasiektas susitarimas tarp JAV, D. Britanijos ir V. Vokietijos. Pirmosios aiškina, kad tai daryti privertė ne tik pagerėję Europos santykiai su komunistiniu bloku, bet ir vokiečių atsisakymas išlygin-

(Nukelta į 2 psl.)

legacija pateikė PET Seimo memorandumą, kuriame dėstomos pažiūros į tuos klausimus.

Memorandume pasisakoma dėl Sovietų Sąjungos pastangų "sunormalinti" padėtį Rytinėje-Centrinėje Europoje, -- jos sąlygomis. PET Seimas pripažįsta, kad padėtis tuose kraštuose ne normali, bet tvirtai pabrėžia, kad tos padėties pripažinimas nebekeistina būtų tik nenormalumo pratęsimas, o ne sunormalinimas: pavergtosios tautos niekad nesiliaus siekusios tikros laisvės ir nepriklausomybės.

PET Seimas nurodo vienašališkumą kultūrinių mainų ir turizmo su sitarimuose. Siūlo eilę būtinų pataisų tuose sitarimuose bei jų vykdymo praktikoje, kaip minimumą, kuris tuose ryšiuose bent kiek sumažintų esamą vienašališkumą. Pabrėžiama, kad toks vienašališkumas ypatingai Sovietų Sąjungoj praktikuojamas Baltijos kraštų atžvilgiu. Tačiau, akivaizdžiai priiverstinės tų kraštų inkorporacijos į Sovietų Sąjungą PET Seimas siūlo neįtraukti šių kraštų į esamus ar būsimus JAV kultūrinių ar ekonominių mainų susitarimus, tokiol Sov. S-ga neatsisakys jų inkorporacijos.

Memorandume pripažįstama, kad yra skirtumų paskirų pavergtųjų tautų padėtyje. Yra įvykę pasikeitimų nuo Stalino laikų visur, bet vilniaus ir santykių su užsieniais rūpesčiai vienai klostosi Baltijos kraštuose, kitaip Lenkijoje bei Vengrijoje, dar kitaip Albanijoje ir kitaip Čekoslovakijoje arba Rumunijoje ar Bulgarijoje. Tačiau tai tik laipsniniai skirtumai. Politikoj visų tų kraštų atžvilgiu tebegalioja faktas, kad visi jie tebėra valdomi komunistų mažumos, pasisavinusios valdžios ir idėjų monopolij.

(ELTA)

Vietnamo užpakalinės durys...

IS VISO PASAULIO

● **PREZIDENTAS JOHNSONAS**, kalbėdamas su Vokietijos kancleriu Kiesengeriu, kumščiu trenkė į stalą, kai pastarasis jam angliškai pasakė, kad vokiečių - amerikiečių konsultacija patenkinama "kiekybiškai" bet ne "kokybiškai". Johnsonas šiuose žodžiuose įžūrėjo Amerikos diplomatinės kritikavimą. Nustebusiam Kiesengeriui pareiškė, kad Dean Rusk yra geriausias pasaulyje užsienių reikalų ministeris.

● **VOKIETIJOS** sudužo šešiasdešimt aštuntas "Starfighter", nukrisdamas ant vieno tikio ir užmušdamas vaiką. Vokiečiai šiuos lėktuvus vadina "lakaijančiais karštais".

● **MILANO** operoje La Scala lietuvis dainininkas Vaclovas Daunoras, jau pusmetis Italijoje atlieka stažą, užpraeitą ketvirtadienį išpildė Rigoletto operoje Monteronės vaidmenį. Prieš metus La Scalos kitas vilnietis Virgilijus Noreika dainavo Madame Butterfly operoje Pinkertono vaidmenyje.

● **VIETNAME** trimamerikiečių lėktuvam numušti komunistai turi iššauti 1,800 sovietinių raketų S.A.M.

● **ŠEŠI** stikliniai whisky per dieną apsaugo nuo burnos vėžio. Tokios išvados buvo priimtos dantų gydytojų kongrese Kalifornijoje.

Johnsonas

Bonnoj...

(Atkelta iš 1 psl.)

ti užsienio valiutos nuostolius. Vienas iš Kiesingerio priekaištų Johnsonui buvo tačiau toks, kad amerikiečiai pirmiausiai nutarė sumažinti savo kariuomenę ir tik po to pradėjo ieškoti priežasčių. Numatyta atitraukti ir 144 naikintuvai, F-105 tipo bombonešiai. Atrodo, kad Johnsonas - Kiesingerio pasikalbėjimo rezultate tų lėktuvų bus atitraukta mažiau negu buvo iš pradžių numatyta.

Dešimt mėnesių -- tūkstantis aprengtų

Geriems talkininkams padedant dabar Balfas Centre nuolat sudaromi ir paštan gabenami individualūs rūbų siuntiniai. Per paskutinius dešimt mėnesių (liepos-kovo) Balfas išsiuntė 1,044 siuntinius, kuriuose daugiausia buvo rūbai.

NAUJOS MEDŽIAGOS Į LIETUVĄ

Visiems gerai žinoma, kad į Lietuvą ar Sibirą galima siųsti tik naujas medžiagas ir iš anksto apmokėti maitus. Per dešimt mėnesių Balfas išsiuntė 381 naujų medžiagų siuntinį į SSSR, už kuriuos sumokėjo 41,240 dol. grynais pinigais. Tais siuntiniais daugiausia paremti Sibiro tremtiniai. Viena kita šeima buvo paremta ir dėl to, kad pateko į ypatingą vargą. Tiesa, kažkur Rusijoje yra keli lietuviai kaliniai, kuriems labai trūksta maisto, tačiau to maisto nei įduoti nei nusiųsti iš Lietuvos neleidžiama. Tačiau maisto siuntiniai iš Amerikos (Balfas lėšomis) buvo įteikti. Taigi, Balfas kas mėnesį turi sušelpiti per 40 Sibiro šeimų, tam tikslui išleidamas apie 4,000 dolerių.

VARTOTI RŪBAI LENKIJOS LIETUVIAMS

Gerieji New Yorko ir apylinkės lietuviai vis dar pristato pakankamai gerų rūbų į Balfos centrą. Jie čia atrenkami, pritaikomi ir siunčiami Lenkijos lietuviams. Per dešimt mėnesių buvo išsiųstos 462 rūbų siuntos maždaug 20 sv. dydžio ir vertos apie 22,500 dol.

Lenkijos lietuviams paskutiniu metu buvo nusiųsta 79 vaistų siuntiniai, už kuriuos sumokėta 491 dol. Reikia pabrėžti, kad į Lenkiją vis dar negalima nusiųsti nei liet. knygų nei religinių dalykų.

Balfos centras iš Lenkijos gauna per 150 prašymų kas mėnesį. Deja, pusę jų ten-

ka atidėti į stalčius, nes nors lietuviškai, bet yra lenkų ar spekuliantų rašyti. Laiškuose iš Lenkijos negailima ašarų ir aimanų, bet yra ir labai daug melo, o tai nesunku nustatyti, kai palygini įvairiais laikais ir įvairiais adresais rašytus laiškus. Ypač mėgstama meluoti apie kūno trūkumus. Taip ir atrodo, kad Lenkijoje gyvena tik berankiai, bekojai, akli, kurti; vien našlės ir našlaičiai.

VOKIETIJOS LIETUVIAI PRAŠO PINIGŲ

Daug sunkiau patenkinti Vokietijos lietuvių. Šie nuolat kreipiasi į Balfą prašydami pinigų. Per dešimt mėnesių išsiųsta tik 25 rūbų siuntos į Vokietiją, pinigais sušelpia daug daugiau kartų. Vokietijoje rūbai brangesni kaip Amerikoje, bet mūsų šelpiamieji, matyt, nori nešioti vietinės mados, ne amerikoniškus rūbus. Jei Lenkijoje siuvėjų yra ir lengvai prisitaiko amerikoniškus apdarus, net jais didžiuojasi, tai Vokietijoje kaip ir Amerikoje sunku siuvėją surasti, o ir atrastasis nenori vartotų rūbų pertaisyti ir už darbą labai brangiai lupa.

Per paskutinius mėnesius išsiųsta dar vartotų rūbų į Prancūziją, Braziliją, Argentiją, Italiją, Norvegiją, Austriją ir kitur. Į Argentiją bei Italiją dar nugabenta po kelis didesnius maišus atrinktų rūbų laivais.

BALFAS — KNYGNEŠYS

Kur tik galima į vartotų rūbų siuntas Balfas visad įveda ir lietuviškų knygų, žurnalų. Be to, dar per paskutinius dešimt mėnesių išsiųsta 45 siuntiniai vien knygų į Argentiją, Australiją, Italiją, Braziliją, Vokietiją. Tų siuntinių vertė siekė 2,200 dol. Daug knygų paaukojo Balfui p. J. Kapocius, Liet. Enciklopedijos leidėjas, p. A. Ragelis iš Rochester, N. Y. ir kiti. Taip pat kelis tūkstančius egzempliorių davė tėvai saleziečiai iš Italijos. Šiuo metu Balfas dar turi kelis tūkstančius egz. knygų ir apie 10,000 sv. rūbų, kurių gal pakaks iki naujo rudens derliaus.

BALFUI JAU TRŪKSTA PINIGŲ

Dešimties mėnesių laikotarpyje Balfas turėjo 90,121 dol. pajamų, o išleido 94,333 dol. Mažai vilties, kad "sausais" vasaros mėnesiais nedateklių bus galima išlyginti; trūkumai bus dar didesni, nes lietuvių vargelis nenustoją šakojęs ir lapoįs vasarą ir atostogų niekad neturi. Tikimasi šiek tiek bendros šalpos (Balfas) išdą papildyti vieno testamentu palikimu. O gal kai

kuriose vietovėse baisiojo Birželio minėjimuose šalia gražių žodžių Lietuvos kankiniams bus parinkta ir žalių dolerių tų kankinių šalpai. Pinigai slysta iš Balfos greičiau už kitas gėrybes dėl to, kad už siuntinius Sibiro kankiniams reikia tik grynais mokėti, taip pat pinigais tenka remti tremtinių mokyklas Europoje bei pinigų labiausiai prašo senukai bei ligoniai, likę Vokietijoje.

Balfas Reik. Vedėjas

"MUS LAIKO PASKUTINĖ VIETOJ..."

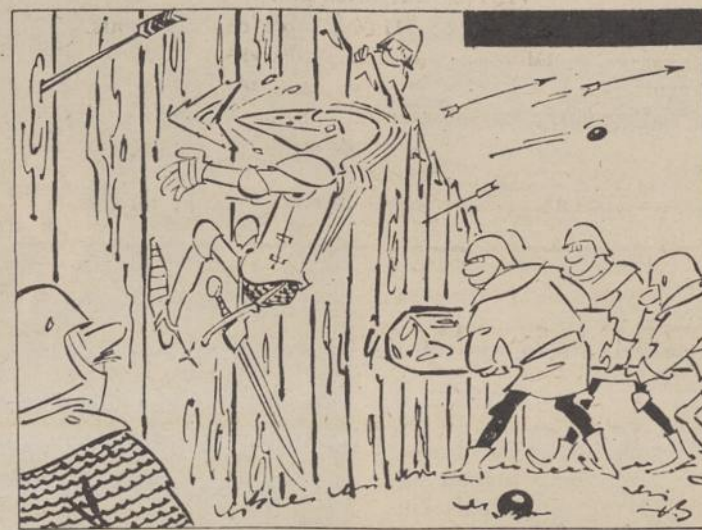
Balfos centras per metus gauna iš Suvalkų trikampio arti 2,000 laiškų, prašymų. Jų pusė tiesa yra rašyta lietuviškai, bet ne lietuvių. Mat "laiskanešys antraštas pardavinėja lenkams, o tie dažnai sako... lietuviai kvaili, tai ir mums prisiunčia".

Gausūs laišakai dažnai pamini, kad Lenkijoje lietuviai yra skriaudžiami: "mus laiko paskutinėje vietoj. Kur tik kas geriau — atitenka lenkams. Mes visada turim stovėti užpakaly. Ir už mažiausį dalykėlį mus visur skundžia ir turim kentėti."

Punsko apylinkėje yra net devynios pradžios mokyklos, kuriose pirmuose skyriuose mokoma vien lietuviškai. Tai lietuviškų kaimų mokyklos: Zvikeliai, Vaitakiemis, Navinykai, Punsko k., Pristavonai, Vaičiuliškiai, Valinčiai, Slynakiemis ir Vidugiris. Ten tik trečiame skyriuje pradeda dėstyti lenkų kalbą ir penktame — rusų kalbą. Apylinkėje yra dar septynios mokyklos, kur 4 val. savaitėje dėstoma lietuvių

Septynių skirtumų galvosūkis

Kopijuodamas piešinį, dailininkas tyčia padarė septynis klaidas. Palyginkit abu piešinius ir bandykite surasti tuos septynius skirtumus. Teisingą sprendimą rasite šiame numeryje kitoj vietoj.

kalba. Punsko gimnazijoje mokoma net keturios kalbos: lietuvių, lenkų, rusų ir vokiečių.

Balfos mėginimas nusiųsti Punsko gimnazijai lietuvių enciklopediją nepavyko: pirmi keturi tomai dingę lenkų cenzūroje. (klj)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

HELP WANTED MALE

WANTED
EXPERIENCED
SURFACE
GRINDER
HANDS

FOR PRECISION AIRCRAFT PARTS
AND TOOL AND GAGES.
STEADY WORK FOR QUALIFIED
MEN. FRINGE BENEFITS.

313 — 756-6800

(49-55)

WANTED JOURNEYMEN DIE MAKERS DIE REPAIRMEN

1st & 2nd Shift
Experienced on medium and small
progressive dies. Steady work, generous
fringe benefits including profit
sharing.

UNITED METAL
PRODUCTS CORP.

8101 LYNDON
DETROIT 38, MICH.

(52-54)

PROTOTYPE SHEET METAL

Day shift, uninterrupted 58-hour
week, past 18 mos.
PROTOTYPE
LAYOUT HAMMER FORM
BENCH HANDS
TOOL AND DIE MAKERS
PRESS SETUP
AND TRYOUT MEN
APPRENTICES

Fully paid Blue Cross, Blue Shield,
life, health and accident insurance,
Company parking lot, centrally located,
just off Chrysler and Lodge
X-ways.

VINEWOOD METALCRAFT
2700 FRANKLIN, DETROIT, MICH.
(52-57)

WANTED

MAN OVER 25
for work on stone and
marble, to learn trade.
Apply in person:
JOSEPH PICARELLO, INC.
20 Newbury Street,
Route 1, Danvers, Mass.
(53-55)

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

SUSIJUNGUSI SU

PODAROGIFTS, INC.

Priima užsakymus išnuomoti butus Sovietų Sąjungoje, o taip pat sovietų gamybos dovanas: — automobilius, šaldytuvus, televizijos aparatus, skalbimo mašinas, maisto produktus ir t.t.

INFORMACIJŲ IR NEMOKAMŲ KATALOGŲ GALITE GAUTI VYRIAUSIOJE ĮSTAIGOJE ARBA VISUOSE MŪSŲ SKYRIUOSE.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

45 WEST 45TH STREET, NEW YORK, N. Y. 10036
TEL. CI 5-7905

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4³/₄%

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

PETKUS

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje pirkite naujoj modernioj

PARAMA- MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Asbach Uralt Import. brandy 5th — \$5.49	6. May Wine Imported
From Germany 5th — \$0.98
2. M. & Moore 5 years old
86 proof Whiskey 5th — \$3.19	7. Imported 5 Star Greese Brandy 5th — \$4.98
3. Cointreau Liqueur & Brandy 5th — \$4.95	
4. Chateau De PARAMA
New York State Champ. Bot. — \$2.98	
5. French Bordeaux Wine 5th — \$0.98	

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Pasiuntinybės ir konsulatai

Diplomatijos Šefo min. St. Lozoraičio pranešimas, kad mirus Lietuvos atstovui Brazilijoje Fr. Meieriui lietuviams patarnavimus atliks Lietuvos pasiuntinybė Urugvajuje, kelia visą eilę klausimų.

Patarnavimai lietuviams (pasių ir vizų išdavimas) yra konsulatų funkcija, kurią esamose sąlygose gali atlikti ir pasiuntinybėse dirbantieji. Diplomatinės funkcijos ar Lietuvos reikalų atstovavimas priklauso daugiausia nuo atitinkamos vyriausybės nusistatymo veikiančios pasiuntinybės atžvilgiu. Visa tai ir taip aišku.

Ne tik neaiškumų, bet ir rūpesčių kelia tas faktas, kad mūsų pasiuntinybių skaičius mažėja kartu su mažėjančiu dėl natūralių priežasčių atstovų skaičium. Lietuvių visuomenei neatrodė, kad pvz., Brazilijoje teks Lietuvos pasiuntinybės funkcijas, kad ir kuri laiką suspenduotas, visiškai nutraukti ir perkelti į kitoje valstybėje esančią pasiuntinybę. Šis precedentas nėra eilinės reikšmės, bet trumpas Diplomatijos Šefo pranešimas, vietoj atnešęs kiek šviesos, iškėlė tik daugiau neaiškumų mūsų veikiančiųjų pasiuntinybių tolimesnio likimo klausimu.

Daugelio valstybių sostinėse veikia ne tik Lietuvos, bet ir Latvijos ir Estijos pasiuntinybės ir konsulatai. Pasitaiko spaudoje užtikti žinių, kad, pvz., latviai turi savo konsulatą — Australijoje. Gali būti atsitikimų, kad ten, kur veikia Lietuvos konsulatams, nėra Latvijos ar Estijos konsulato ir priešingai.

Veikiant oficialiai vienam iš Baltijos valstybių konsulatų, sunku eiliniam žmogui suprasti, kodėl toks precedentas neišnaudojamas atitinkamos valstybės sostinėje. Ar atstovybės ar konsulato formoje turėsime Nepriklausomos Lietuvos instituciją, akredituotą prie atitinkamo krašto vyriausybės, vistiek geriau negu nieko. Žinoma, kad mes turime konsulatų ten, kur latviai ar estai neturi, bet — ir vėl klausimas — kodėl?

Daugeliui žinant ir suprantant, kokia sunki kova turi būti vedama už esamų Lietuvos diplomatinio atstovavimo pozicijų išlaikymą, vistiek sunku susilaikyti tų klausimų neiškėlus, ypač tų faktų akivaizdoje, kurie kyla Brazilijoje buvusią atstovybę perkėlus į Urugvajų.

MOKYTOJŲ METAI

Praėjusieji metai buvo paženklininti Jaunimo metais. Buvo jauciamas jaunatviška dvasia, jaunystės jėga ir ryžtas visas kliūtis nugalėti ir atsiekti pasirinktą tikslą. Tai didinga ir garbinga. Visa jėga, visa valia skirta pavergtai Lietuvai-tėvynei vaduoti iš komunistinių okupantų, kurie vis laiko surakinę tautą, nors karas jau baigėsi prieš daugelį metų.

Nors šiems metams nei PLB nei JAV LB vadovybės nedavė jokio vardo, tačiau iš gyvenime pasireiškusių veiksmų galime drąsiai sakyti, jog šie 1967 metai yra Mokytojų Metai.

Neseniai baigėsi lietuvių mokytojų suvažiavimas Hamiltone, Kanadoje. Čia, JAV planuojama lietuvių mokytojų studijų savaitė Dainavoje liepos — rugpjūčio mėn.

Rugsėjo mėn. 10 d. Detroitė ALTS-gos skyrius organizuoja Lietuvai mokytojų pagerbti akademiją. Ir kas gi nežino, kad tremtyje lietu-

vis mokytojas, dirbąs lietuviškose mokyklose yra pats svarbiausias lietuvių ugdytojas. Jei jam patalkininkauja vaikų tėveliai, tai lietuvių problema palengvėja ir, reikia tikėtis, duos gerus vaisius.

Dr. J. Grinius, mėnesinio kultūros žurnalo Aidai redaktorius, organizuoja specialų numerį, paskirtą lietuviui mokytoju pagerbti. Šis spet-

Metropolitan operos solistė Lilija Šukytė dalinasi mintimis apie operą "Gražina" su mūsų bendradarbiu Jurgiu Janušaičiu.

V. Noreikos nuotrauka

DVI GRAŽINOS 'GRAŽINOJE'

JURGIS JANUŠAITIS

Vargu berasime lietuvių, kuris nebūtų girdėjęs apie vieną iškiliųjų mūsų kultūrinio gyvenimo įvykių — savos, lietuviškos operos "Gražinos" pastatymą laisvojo pasaulio scenoje. Įvykis neeilinis, mūsų kultūriniam gyvenime paliekas gilius pėdsakus. Gegužės mėn. 20 ir 21 dienomis, chicagiečiai ir tolimų kolonijų lietuviai rinksimės į operą pasigerėti šiuo didžiuoju laimėjimu, kurį mums žada darbštūs Lietuvių Operos vyrai ir moterys.

Tačiau mes net nepagalvojam, kiek šiam įvykiui reikalinga darbo ir aukos. To niekas suprasti negalės, išskyrus tuos, kurie tais tiesioginiais rūpesčiais gyvena.

Kai retkarčiais akimirksniu stabteli Jaunimo Centre,

Solistė Dana Stankaitytė atliks Gražinos vaidmenį antrajame "Gražinos" pastatyme, gegužės 21 d.

vakarais girdi solistų dainuojamas arijas ir galingą chorų skambėjimą. Tai visų laukiamos "Gražinos" detalės, kurios netrukus susijungs į vieną galingą skambėjimą — į "Gražinos" spektaklį.

Jau ir vyriausias meno vadovas maestro Aleksandras Kučiūnas sugrįžo Chicago. Be atvangos ir kompromiso, savo kieta ranka, detalę po detalės jungia operos visumon.

Ir jis laimingai šypsojosi aną vakarą po taip sėkmingai praėjusios ketvirtosios veiksmo repetitijos.

— Esu labai patenkintas jūsų darbu. Gerai dainuojate. "Gražina" neapvils žiūrovo, — dalinasi įspūdžiais su įkaitusiais vyrais ir moterimis, baigęs repetitiją.

Visų dėmesys krypta į dvi Gražinas "Gražinoje". Abi mūsų iškilių solistės. Viešnia iš Metropolitan operos Lilija Šukytė dainuoja šeštadienį, o chica-

gietė Danutė Stankaitytė — sekmadienio spektakliuose.

Lilija Šukytė, Kanados padangėje augusi, brendusi ir į dainavimo pasaulį kopusi, turi puikų talentą, kuris ją nuvedė į Metropolitan operą. Prieš tai Kanadoje sėkmingai dainavo visoje eilėje operų, kaip Albert Herring, Banff, Falstaff, Butterfly, La Bohème, Figaro Vestuvėse ir Lietuvių Operos statytoje Traviatoje, daugumoje pagrindines partijas.

O Metropolitan operoje jos vienas iš didžiųjų atsimimų buvo Helen Niles vaidmuo pasaulinėje premjeroje "Morning Becoms Electra".

Solistę Daną Stankaitytę lietuvių visuomenė jau gerai pažįsta. Ji yra giliai jaugusi į Lietuvių Operą ir visą dešimtmetį su ja nuširdžiai dirba. Turi puikią dainavimo mokyklą, gražų balsą ir patirtį. Mes turėjome progos gerėtis Danutės Stankaitytės vaidyba ir dainavimu Rigoletto, Trubadūro, Aidoje, Cavalleria Rusticana, Pajacuose, Tosca, Carmen. Neužmirštama įspūdi ji paliko ir Verdi Requieme. Jos dainavimo karjerą lydi ir gausūs jos koncertai. Danutė Stankaitytė puikiai atitiks Gražinos charakterį ir jos balsas ypač tinka šiai partijai.

Kaip matome, "Gražinoje" turėsime dvi šaunias Gražinas. Ir gal neveltui visuomenėje kyla didelis susidomėjimas. Girdėti, daugelis bilietus įsigyja į abu spektaklius. Ir tai ne klaida. Abu spektakliai drauge bus ir skirtingi, tačiau meniniu požiūriu lygūs. Dvi Gražinos kiekvienam paliks neužmirštamą įspūdį.

Kiti solistai nesikeičia. Abiejuose spektakliuose dainuos tie patys. Ramunė — Daiva Mongirdaitė, Raudotoja — Genovaitė Mažeikienė, Liutauras — Stasys Baras, Rimvydis — Algirdas Brazis. Vienintelis solistas dainavęs visuose Chicagos Lietuvių operos pastatymuose. Kvieslys — Arnoldas Voketaitis, pirmą kartą dainuojąs Lietuvių Operoje, dainavęs Lyric operoje, Krivis — Jonas Vaznelis, Laimutis — Stefan Wick, Jaunas Bajoras — Algimantas Grigas, Vaidilos — Julius Savrimavičius, Vaclovas Morkus, Bronius Maciukevičius, ilgamečiai Lietuvių Operos vyrai, nekartą gražiai pasireiškę ankstesnėse operose.

"Gražina" artėja į sceną. Mūsų pareiga ją tinkamai pasitikti. Kai pakils uždanga operos rūmuose, kad į "Gražiną" pažvelgtų kiekvienas spektaklyje po 3500 lietuvių veidų. "Gražinai" ir jos rūpesčiais gyvenusiems ištisus metus tai ir bus nuširdžiausia mūsų padėka. O to jie tikrai nusielpnė.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

MINTYS IR ŽVILGSNIAI

DAR VIENAS KAULAS MIZAROS GERKLĖJ

Stalino duktė Svetlana, atvykusi į laisvąjį Vakarų pasaulį, savo viešais pareiškimais privertė ir komunistų Laisvės Rojų Mizarą pripažinti prie komunistų nuodėmių, kurių dar taip neseniai jis turėjo užsiginti. Štai, gegužės 2 d. laidoje jis jau rašo:

"Ką Svetlana mislija apie savo tėvą?

Jis, esą, buvęs geras tėvas ir aš jį gerbiu, o jeigu jis (asmenybės kulto laikų) atliko daug nusižengimų, tai dėl to kalti buvę ir kiti, pati santvarka.

Nieks nesako, ponio Svetlana, kad jūsų tėvas buvo vienintelis kaltininkas.

Juk Berija su savo klika buvo įsiranęs į viršūnes. Ir Berija gaudė nekaltus žmones ir žudė, po to, kai jūsų tėvelis pasirašydavo jiems mirties dekretus".

Gal dabar ir Mizara jau pradės praregėti ir suprasti, ką reiškia Stalino laikais vykdytas komunistų genocidas Lietuvoje ir ar padaryti nusikaltimai bus atitaisyti. Žuvusiųjų nebeprikelsi, bet nusikaltimas lieka nusikaltimu. O gal Mizarai vistiek Lietuvoje vykdytas genocidas — nenusi-kaltimas?

Jei kas netingi, tegul pavarto kas Laisvę iš Stalino-Berijos laikų, pamatys, ką Mizara tada kalbėjo apie nekaltų žmonių žudymus.

• Metmenys šiandieną, be abejo, yra kūrybingiausias mūsų kultūrinis leidinys. Ir... keisčiausias. Keisčiausias savo labai nevykusių platinimu. Bent dviejuose žemynuose ir keturiuose valstybėse, kuriose yra galimų skaitytojų būriai, Metmenų įsigijimas prilygsta argonautų kelionėms beieškant aukso vilnos. Tai teiginys, paremtas rašančiojo asmeniniu patyrimu. Tokios svarbos leidinį spausdinant, jo administratoriai vis dėlto turėtų rasti būdų jį žmoniškiau paskleisti tarp vis dar skaitančiųjų išelių.

— R. E. Maziliauskas, "Europos Lietuvis"

• "Irlūs ginčai, iškėlę nedideliame asmenų ar mažos organizacijos tarpe, visu aštrumu veržiasi spaudon, nuodydami savo nekonstruktyvumu mases ir erzindami tuos, kurie tesiekia tik pozityvaus darbo".

Taip rašo Draugo vedamajame Al. B. (bal. 27 d.), Kur, kas ir kaip veržiasi kurion spaudon?

Toliau Al. B. sako — "Nuolatinis į spaudą įvairių pamazgų nešimas..."

Imtų ir pasakyty, kurion spaudon patenka irzlūs ginčai, pamazgos ir kt. spaudos 'gėrybės'. Būtų visiems aiškiau.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinių taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visus taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Kaip paukštės čiulbėjimas

Nuo Biržų ligi Prienų, nuo Žagarės ligi Lydos, nuo Rusnės ligi Rimšės, nuo Palangos ligi Naručio ežero - Lietuva buvo pilna dainių ir pasakorių. Tatai liudija mūsų turtinga tautosaka.

Bet ar vadinamosios liaudies dainos buvo tikrai ponios Liaudies sugalvotos ir parašytos? Daugelis šiandien liudies dainas įpratę žinoti, kaip į bendrą anoniminį visos tautos kūrybinį turtą, mums paliktą "nuo neatmenamų laikų", tik vėliau įvairių raštininkų užrašytą ir rinkiniuose paskelbtą.

Lietuvoje būta daug poetų, bet tai nereiškia, kad liaudies dainas sudėjo šimtai tūkstančių ar visas milijonas dainių-vaidelių. Jų būta gerokai mažiau. Iš tikrųjų, kiekviena daina turėjo atskirą kūrėją, pavienį gyvą asmenį, kuris sugalvojo vieną ar ir daug dainų, greičiausiai parinko ir melodijas - ir paleido į žmones aplinkui. Jei daina patiko, klausytojus pagavo, jie išmoko ją, kartojo, toliau sklaidė. Nepatikusius posmus, posakius ar žodžius jie išmetė, užmiršo, pakeitė labiau patinkančiais pridėjo papildomų posmų. Taip atsirado įvairios tų pačių motyvų atmainos.

Prigijo ir ilgam laikui išliko tos dainos, kurios daugumai patiko ir atitiko tautos būdą. Kaip dabar sakom, išreikšk kolektyvinę bendruomenės pasaulėjautą ir pasaulėžiūrą, savo turiniu ir dvasia buvo jai artimos, suprantamos, naudojančios paprastas ar ir įmantrias, bet visiškos aiškios prasmės poetines priemones. Nuobodžios, "negrąžios", per painios, per individualios, masės skoniui per svetimos dainos neplito, buvo užmirštos ir dingo.

Bet rašytinė ir išspausdinta poezija tokios masinės kontrolės ir natūralios perdirbimo -pritaikymo aparatūros jau neturi. Taip, tokia individuali kūryba paprastai laikoma aukštesnio rango, iškopusi iš "primityvizmo" stadijos, ji turi privilegiją ilgai išlikti popieriuje, jos vertė ir amžius dabar priklauso išimtinai nuo kūrėjo talento, bet jos likimas laiko bėgyje vistiek tas pats. Silpna, nuobodi, nereikšminga, dirbtinė poezija, net ir puošniausiomis knygomis išspausdinta neišlieka ir supelėja. Arba sužydi tik trumpą laiką -- tam tikru laikotarpiu, tam tikroje visuomenėje. Kai laikai ir žmonės, pažįtos ir nuotakos, skoniai ir standartai pasikeičia, ta poezija tuoj pasensta, nustoja aktualumo ir dingsta.

Laikas yra žiaurus teisėjas, bet kai kada ir dosnus įvertintojas. Jei dalis mūsų dabartinių apysakų, poemų ir dramų būtų buvusios parašytos karaliaus Mindaugo ar bent karaliaus Sobieskio laikais, jos būtų laikomos labai vertingais, nepalyginamais lietuvių literatūros šedevrais...

Gal klystu, bet turiu įspūdį, kad tokio kritiško persilaužimo tarpsnio tarp liaudies ir rašytinės poezijos liudininkai praėjusiame šimtmečiuje buvo Julius Anusavičius, o šiame šimtmečiuje Marija Aukštaitė, du mūsų bene produktiviausi eilėraščių rašytojai. Jei jie būtų turėję sąlygas ir norą ankstyvesniųjų liaudies poetų pavyzdžiu leisti savo eilėraščius tiesiai į žmones, kai kurie gal būtų prigiję dainomis, kiti gal dainuotojų pakeisti, perdirbti, liaudies poetiniams įvaizdžiams darniau pritaikinti.

Bet jie pasirinko individualinės rašytinės literatūros kelią. Aiškiai prašokdami liaudies kultūros lygmenį, turėdami poetinę prigimtį ir karštą norą savo mintis ir jausmus eiliuotai užrašyti, jie tuo įdomiai uždokumentavo savų laikotarpių žmogaus išgyvenimus ir dvasią. Tačiau kiek ši poezija gali tikėtis išliekančios vertės, kiek ji pasiekė originalių kūrybinių laimėjimų, būtų jau visai kitas ir žymiai daugiau abejonių keliantis klausimas.

Marijos Aukštaitės eilėraščių lobis "Rožių vasaroje" toks gausus, paliesta tiek daug kasdienišku ir šventišku, žmogiškių ir poetinių pergyvenimų, kad jiems vien išiminti jau reikėtų netrumpo katalogo. Bet bendras įspūdis toks, kad rašytojai geriau pavyksta paprastos, kuklios, intymios, neįmantrios, aplamai "liaudiškos" temos. O daug sunkiau ir neįtikinamiau tos, kur užsimojama eiliuoti rafinuotais motyvais (kaip "Gilių akių mistika"), garsių kūrėjų vardų išminėjimais (Shubert! Leonardas, Giotto, Fra Lippo Lippe...) ar šiaip daugelio nudildytais "egzotiškais" vietovardžiais ir svetimžodžiais (Frascati! ritimų delnai, hijėnos, lyros, ad majorem Dei gloriam, Dolorosa, pūlsas, Asyžiaus Mūkos Plienas, aureolės, zefyrai...).

Tos rūšies temos ir motyvai, rinkinyje ne dominuojantys, bet gana gausūs, Aukštaitės eilėraščius, be abejo, visiškai atitolina nuo intymiosios ir liaudies poezijos lygmens. Bet gaunasi tik dvigubas nuostolis: eiliniam, paprastam, mažiau išlavintam skaitytojui tokie eilė-

raščiai virsta svetimi, nesuprantami, per aukštai ad majorę glorią, o tikrai išprususiam, plačiai apsiskaičiusiam ar tuo labiau rimtesniam intelektualui jie bus niekas kitas, kaip visiškai aiškus diletantizmas.

Bet tikiuos, kad suprantu autorę, tos aukštosios temos ją nuolat gundė, traukė, ji jomis gyveno, žavėjosi ir siekėsi aukštyti. Pati pastanga juk tikrai kilni ir gerbtina.

Poetų dainas kai kas pavadina giesmininkų paukščių čiulbėjimu. Paviršutiniškai gražus palyginimas, bet jis turi ir silpnų pusių. Lietuviai, kaip atro-

Būkie laiminga, Žeme didvyriū!
Te Dievas Tave sergsti ir gina...
Te laimė sveikin Tave tarp girių,
Liaudies galiūnus teužaugina.

Būkie laiminga, Lietuva Miela!
Teišbujoja diegai dorybės...
Tu vaikų savo sudrūtinink sielą,
Žemę apskėi sėkla Teisybės.

Gi vėliausiai parašytasis eilėraštis knygoje įdėtas pačiu pirmuoju, taip pat patriotinio turinio, kovingas, pakeltos nuotai-

Tėvynės gynėjai! Broliai didžiadvasiai!
Jūs esate liepsnos šventų aukurų!
Jūs tautos žibintus nešėte ir nešat
Didžiais akmenynais tarp speigų, audrų.

Ir einant jūs einat kalvomis ir kloniais
Kur jūs brolių kraujas permerkęs gelmes
Einat parnešt laisvę! Lietuvai rytojū!
Peršokat didžiausias klinčių bedugnes.

Tarp tų dviejų eilėraščių parašymo yra keturiasdešimt ar gal dar ilgesnis laiko tarpas. Bet jų nuotaika, mintys, pergyvenimo forma, žodynas, kirčiavimo bei ritmavimo šlubavimai, trumpai tariant, poetinė kokybė yra visiškai ta pati. Ar pirmasis būtų parašytas vakar, o antrasis šiandien, ar abu dabar, ar prieš 40 metų, - skirtumo nepastebėtum ir ieškodamas beveik nerastum.

Marijos Aukštaitės ilgo amžiaus eilėraščių rinktinė, santykių su lietuvių literatūros raišda, su dabartinio poezijos skaitlytojo skoniais ir polinkiais, su bendraisiais grožinės kūrybos supratimo ir vertinimo kriterijais, yra aiški ir gal niekam nekeltų didesnių abejonių.

do, labiausiai mėgsta lakštingalos, dar vieversio melodijas. Bet kad ir gražūs dainų karalienės čiulbėjimai bei kitų švilpių ulbavimai, jie yra amžių amžiais tie patys ir vienodi. Pirmoji ir paskutinė paukštytės daina yra lygiai ta pati -- garso, melodijos, "minties" ir kokybės atžvilgiais.

"Lakštingala negali nečiulbėti", anot Salomėjos Nėries. Tas pats įgimtas ar instinktyvus polinkis čiulbėti eilėraščiais puikiai matyti "Rožių vasaros" rinktinėje.

Man pavyko privačiai išsiaiškinti, katras šio didžiulio rinkinio eilėraštis buvo anksčiausiai ir katras vėliausiai parašytas. (Labai gaila, kad nė vienas eilėraštis neturi pridėtos parašymo datos!) Anksčiausiai parašytas buvo dar Lietuvoje, Nepriklausomybei prašvitus, keturposmis, vardu "Būkie laiminga" (570 psl.), iš kurio neprisidengtai trykšta maironiškai kudirkiškos idėjos, pvz. -

kos, gana ilgas ir pavadintas "Tėvynės gynėjams". Paminėkim bent porą posmų -

OHIO BELL jau išsiuntinėjo 2 milijonus egz. savo telefono knygy. Skoningai paruoštos knygos (bendri telefonų sąrašai ir įmonių bei įstaigų knyga -- Yellow Pages) papildytos ne tik naujais ar pakeistais abonentų telefonų sąrašais, bet turi ir naujų papildymų, informacijų, kaip pvz., 16 psl. instrukcijos kaip kovoti su tyčiais užsipuolimais ir nešvankia kalba, dažnai pasitaikančia telefonu pasiskambinus anoniminiam žmogui. Yellow Pages įsivedė Cleveland Indians žaidynių tvarkaraštį.

LIETUVA NĖRA UŽMIRŠTA

Spėjama, kad yra daugelis lietuvių mėgstančių pasiklausyti kasdien patiekiamą politinį radijo komentarą, t. v. Life Line. Tai vienas ryškiausių antikomunistinių komentarų, sklaidžiamas ir klausomas visuose miestuose per daugelį pagrindinių radijo stočių. Life Line komentarų transliaciją remia t. v. Life Line Foundation, kurios centras yra Dallas mieste, Texas. Per radijo skaitomi komentarai galima įsigyti atskiromis brošiūromis, jas užsisakant po kiekvienos transliacijos nurodytu adresu (Life Line Foundation, 4330 N. Central Expressway, Dallas, Texas 75206).

Balandžio 14 d. komentare viena pagrindinių temų

buvo:

"Lietuva nėra užmiršta". Čia komentatorius trumpoj, bet politiškai labai įžvalgioje santraukoje milijonams klausytojų patiekė vaizdą, kokiame aplinkybėse šiandien randasi Lietuva, besiruošianti švęsti 50 metų Nepriklausomybės atstatymo sukaktį. Komunistinė letena, uždėta ant Baltijos ir kitų Rytų bei Vid. Europos valstybių akivaizdžiai parodo komunistų tironiją.

Ne komunistų pavergtų dydyje esmė. Iš 61 valstybės, gavusios nepriklausomybę po 2 Pas. karo, 23 yra mažesnės gyventojų skaičium už Lietuvą, o 14 mažesnės savo teritorija.

Komentaras baigiamas priminimu, jog Lietuva kar-
tais vadinama "užmiršta respublika". Girdi, Amerikoje ji nėra užmiršta. Čia kaip tik yra sveikinama to krašto žmonių ištvermė ir narsumas, skatinas visus dirbti laisvės idėjai visame pasaulyje.

Marijos Aukštaitės lyrikos ir jos asmenybės įdomumas, spėčiau, yra kitur. Ir jos literatūrinio darbo vertės, prasmės bei teigiamiausio vaidmens labiau tektų ieškoti nuosavus kriterijus turėjusiame ankstyvesnės lietuvių išeivijos kelių pastarųjų dešimtmečių dvasiniame gyvenime.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

(16)

Praėjo birželis ir liepa, o Lievenas vis tebesėdėjo Toulousoj ir majoro Debras nesimatė. Vieną dieną Tomas, Jeanne ir Simeonas susirinko mažan posėdin.

-- Mes turime praplėsti savo veikimo ribą, nes apylinkės aruodai ištuštinti -- pasakė Simeonas. -- Ponia Perrier rado jums naują adresą. Štai žinrėkit čia į žemėlapi, apie 150 km. nuo Toulouso ir šiaurės-vakarų Dordogne slėny...

-- Tai nedidelė pilis, -- paaiškino Jeanne, nervingai rūkydama, ko Tomas tuo metu nepastebėjo, -- turtinga karvėmis, kiaulėmis ir naminiiais paukščiais.

Už trijų valandų Tomas su savo nedideliu automobiliu jau buvo kelyje. Nurodyta pilis buvo apsupta didelių parkų ir aptverta aukšta tvora. Tomas automobilį paliko prie parko vartų ir garsiai keletą kartų šuktelėjo, bet niekas neatsiliepė. Jis priėjo iki paradinių durų ir vis nesimatė jokio žmogaus. Staiga pro praviras duris išbėgo beždžionikė ir užsuko jam ant pečių.

Iš rūmų vidaus išgirdo moterišką balsą šaukiant: "Glou-glou! Kur tu? Kokias tu išdaigas kreti, Glou-glou!"

Durys prasivėrė ir prieš Tomą pasirodė nepaprasto grožio tamsiaodė moteris, apsiėngusi ilgom siaurom baltom kelnėm ir sniego baltumo bliuskute. Ant rankų turėjo auksines apirankes.

Tomas net sulaukė kvėpavimą. Jis tikėjosi daug ką pamatyti šitoj beprotybės epochoj, kada Prancūzija karo buvo aukštyn kojom apversta, tik ne garsiąją artistę Josephine Baker.

-- Labą dieną, -- pasakė ji švelniu balsu, -- prašau atleisti už tokį priėmimą.

-- Ponia... jūs esate... jūs čia gyvenate?
-- Kaip matot, aš išsinuomavau rūmus. Kuo galiu būti jums naudinga?

-- Aš vadinau Jean Leblanc. Man atrodo, kad aš čia atvykau nusipirkti paukštienos, bet jus pamatęs praradau atmintį. Bet nesvarbu ko aš čia atvykau, man didelė garbė sutikti pačią garsiausią mūsų amžiaus artistę.

-- Jūs esate labai malonus, pone Leblanc.
-- Aš turiu visas jūsų plokšteles! Aš žiūrėdavau visus jūsų vaidinimus...

Tomas negalėjo atsigrožėti "Juodąja Venera".
-- Jūs esate iš Paryžiaus?
-- Taip, aš esu pabėgėlis.

-- O, aš taip myliu Paryžių, jog turėtumėte man daugiau pasakoti. Ar ten prie vartų jūsų automobilis?

-- Taip.
-- Jūs atvažiuote vienas?
-- Aišku. Kodėl?

-- Taip sau. Norite užteiti į vidų?

Rūmų baldai buvo senoviški ir viduj buvo tikras žvėrynas, čia buvo dar kitų beždžionių, šunių, halėje prieš ugniakurį ramiai snaudė smauglys. Visi tie gyviai buvo taikiniai ir netrukė Tomui šnekučiuoti su Josephine Baker. Bekalbant apie Paryžių greit prabėgo kelios valandos.

-- Viešpatie! Jau šešios valandos! -- sušuko Tomas
-- Aš praleidau malonią popietę. Ar nenorite pasilikti vakarieniauti su manimi? Nelaimel, aš neturiu nieko ypatingo namuose. Aš nelaukiau vizito ir virėja išėjusi...

-- Tikrai? -- nudžiugo Tomas. -- Aš galiu pasilikti? Tokiu atveju leiskit man gaminti vakarienę.

Ilgai negaišdamas Tomas įsitaisė virtuvėje ir atsiraitęs marškinių rankoves ėmėsi darbo. Kai viskas buvo baigta, jis nusiplovė rankas ir nuėjo į valgomąjį, kur degė dvylika žvakių. Josephine Baker žaliuoj atemptoj suknelėj stovėjo šalia vyro, kurio veidas buvo įdegas saule, o plaukai smilkiniuose pražilę.

-- Dovanokit už šurprizą, ponas Leblanc, -- pasakė ji, bet aš buvau priversta būti atsargi.

-- Maurice, aš noriu tau pristatyti draugą.

Vyras ištisė Tomui ranką.

-- Tomas Lievenai, man labai malonu jus asmeniškai pažinti. Apie jus aš daug girdėjau pasakojant!

Tomui perbėgo šiuurpuls išgirdus pavadinant tikru vardu. Kokia beprotybė, pagalvojo jis, vadinasi pakliuvo į spąstus.

-- O, kokia aš kvaila, -- sušuko Josephine. -- Jūs dar nepažįstami su Maurice! Štai majoras Maurice Debras iš Antrojo Biuro.

Tomas negalėjo atsigauti iš nustebimo.

-- Majoras Debras yra mano geriausias draugas, -- pasakė Josephine.

-- Jis gali būti labai laimingas, -- pasakė pavydėdamas Tomas. -- Majore, pulkininkas Simeonas jau porą mėnesių kai jūsų laukia Toulousoj.

-- Aš tik vakar atvykau. Turėjau daug vargo pabėgti.
-- Maurice negali rodytis Toulousoj, nes ten jį tuoj atpažintų. Miestas pilnas vokiečių agentų ir prancūzų pardsavėlių.

-- Malonu tai sužinoti, ponai, -- pasakė Tomas.

-- Ponas Lievenai, -- pasakė majoras jausmingai, -- aš žinau, ką tu jį norėjote pasakyti. Jūs esate vienas iš tų asmenų, kuris daugiausiai stovite už Prancūziją. Kai aš nuvyksiu Londonan, pasakysiu generolui de Gaulle, su kokia draša jūs išgelbėjote juodąjį portfelį iš vokiečių rankų.

-- Portfelis yra Toulousoj pas pulkininką Simeoną.

-- Ne, portfelis yra jūsų automobilyje po sėdyne.

-- Mano automobilyje...

-- Taip. Einame ieškoti.

Tomas siuto, apstatytas kaip mažas vaikas, Simeonas, Mimi ir Jeanne jį apstatė. Kas dabar lieka daryti. Jis nenorėjo, kad portfelis paktintų į vokiečių rankas, bet nenorėjo, kad ir prancūzai turėtų. Jis norėjo, kad būtų išvengta bereikalingo kraujo praliejimo.

Vakarieniaujant juodasis portfelis buvo padėtas ant mažojo staliuko prie lango.

-- Vakara aš telefonavau Simeonui ir paklausiau, kaip gauti portfelį. Jis man pasakė, kada aš negaliu pasirodyti mieste, nes mane atpažintų. Sakė, kad jūs važinėjate po apylinkes supirkinėdamas maišą, tad niekas nenustebtų jūsų pasirodymu ir jūs atvešite portfelį.

-- Kodėl visa ta paslaptis. Simeonas turėjo man pasakyti.

-- Man įsakius jis to nepadare, nes aš jus dar gerai nepažinojau...

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Dailininko Henriko Šalkausko linoleumo raižinys.

Vienuolika lietuvių dailininkų Australijoje

Jau pribrendo laikas, kada galim ir turim pasirodyti pasauliui su savo kūrybinėmis galiomis, savo pasiektais laimėjimais, kurie daugeliu atveju yra pranašesni už kitų ir kurie, mums patiems neparodant pastangų, dažnai palieka kitų šėšelyje, neišryškinti, nepristatyti.

O kūrybiškai mes, lietuviai, esame labai gajūs. Tai liudija ne vien tik atskiri individualūs prasiveržimai, bet ir neįvardinta liaudies kūryba, kuri sau lygios tarp kitų tautų neturi. Pradedant dainomis, toji tautos kūrybinė galia prasiveržia tiek pasakose, šokiuose, liaudies skulptūroje, ornamentikoje, kuri pritaikinta beveik visose gyvenimo srityse — statyboje, įrankių puošmenoje, audiniuose ir aprangoje.

Šitą meninį polėkį, kurį galėtume laikyti tautiniu įgymiu, kiekvienas atsinešė iš tėvynės ir išklodė į svetimus kraštus. Kai kas iš tų tautinių meninių apraiškų ir pasilieka vien tik lietuvių tarpe, nes jų neįmanoma perkelti suprantamoje formoje kitataučiams, bet yra sričių, kurios lengvai perduodamos ir pristatomos kitiems, ku-

rie gali ne tik gerėtis, bet ir įvertinti, net gi praturtinti savas kultūras naujomis originaliomis formomis, kurios ateina iš lietuvių tautos kūrybinių šaltinių.

Vienas iš tų lengviausiai prieinamų kūrybinių formų yra plastinis menas. Čia nereikalingas joks tarpininkas — nesvarbu, kokios tautybės žiūrovas ar administratorius gali nevaržomas tiesiog gerėtis lietuvių kūrinių, pro kuriuos prasiveržia tautinis meninis genialumas. Rodos, J. G. Herder, pereito šimtmečio garsusis vokiečių mokslininkas, daug dėmesio skyręs atskirų tautų kultūriniam individualumui (greičiausia šia kryptimi jo dėmesį nukreipė tas faktas, kad jis labai gerai pažinojo Pabaltijo tautas ir pastebėjęs jų neiškeltas kūrybines galias), pirmas iškėlė, kad kultūra nėra vienalytė, o tik atskirų tautų kūrybinio pasireiškimo ir gajumo audinys. Ir jeigu savo turinį atskirų tautų kolektyvinė ar individualinė kūryba turi visuotinumui būdingas, tai savo formomis visados palieka individuali. Tuo pačiu principu ir svetimtaučiai, žvelgdami į lietuvių individualią kūrybą visados įžiū-

ri tam tikro tautinio egzotiškumo, kuris jeigu ir neprasiveržia visumoje, tai davė individualiam kūrėjui specifinės inspiracijos pasisakyti skirtingai ir tuo pačiu originaliai, ko nematome pas kitus.

Taip paimant į rankas naujai pasirodžiusią knygą apie lietuvių dailininkus Australijoje, joje matome naujas formas ir skirtingus spalvų derinius bei idėines sampratas, ko nerasi niekur kitur. Gaila, kad ribotos leidinio lėšos neleido šios knygos ir joje pristatytų dailininkų parodyti visoje spalvų skalėje. Nežiū-

rint to, tai yra pirmas žingsnis, kurį galima laikyti istoriniu, nes kiek žinoma, tai pirmas toks veikalas, pristatęs grupę lietuvių dailininkų, kurie ne tik Australijoje laikomi pirmaujančiais, bet dalis jų gerai žinomi ir plačiame pasaulyje.

Šioje knygoje dalyvauja vienuolika Australijoje gyvenančių ir kuriančių lietuvių dailininkų, kurie pristatyti trumpomis biografijomis ir kiekvienas reprezentuojamas trimis darbais. Per tuos 18 Australijoje išgyventų metų mūsų čia atvykę dailininkai nesėdėjo sudėję rankų, bet stengėsi išeiti į viešumą. Pastangos jų turėjo būti gigantiškos, nes kaip visur, taip ir mene konkurencija yra negailėstinga. Nežiūrint to, lietuviai savo pastangomis iškilo ne tik į pirmaujančias pozicijas, bet pasiekė net internacionalinio garso. Tad visai nenuostabu, kad jau buvo pribrendęs aukščiausias laikas ne vien bazuotis atskirų dailininkų individualinėmis parodomis, bet išeiti su leidiniais, kurie kalbėtų daugiau ir išsamiu, negu vien riboto laiko parodos. Todėl ir belieka tik nuoširdžiai pasveikinti dail. Vaclovą Ratą, kuris ėmėsi tokį leidinį organizuoti ir lygiai taip pat ALB Krašto Valdybą, kuri ėmėsi atsakingo išleidimo darbo.

Šiame leidinyje reprezentuojami vienuolika lietuvių dailininkų, gyvenančių ir kuriančių Australijoje, kurie, kaip minėta, jau yra užėmę pirmaujančias pozicijas ne vien Australijos meno pasaulyje, bet eilę jų jau žinomi ir internacionaliai (Nukelta į 6 psl.)

Salpetriere prieglaudoje Pinel įsako nuimti geležinius retėžius proto ligomis sergančioms moterims.

Parodyti ar paslėpti nesveiką protą

Niekas nenori pasirodyti kvailiu ir dar viešai pripažinti. Bet klausimas yra čia kitas. Daug svarbesnis. Būtent: kaip geriau ir greičiau galima ligoniui grąžinti jo prarastą protą? Slepinti ar jam pačiam ir kitiems parodant jo proto sutrikimus? Turbūt niekas šiandien negalėtų duoti visai griežtą ir patikimą atsakymą į tą klausimą. Tačiau praeities patyrimas ir dabartinė praktika duoda kiek pagrindo to klausimo vienokiam ar kitokiam sprendimui. O tokį sprendimą šiandien tenka daryti ne tik tos srities specialistui (psichiatrui, psichologui, socialines sritis dar tuotojui ir kitiems), bet ne retai ir nespecialistui — protinio ligonio giminei, draugui ir globėjui.

Labai bendrai ir suprasčiai tariant būtų galima pasakyti, kad nuo pat senovės iki šių laikų proto ligonis (jo nesveikas protas) buvo slepiamas. Pats ligonis nebuvo nei mylimas nei gerbiamas. Kodėl? Nesveikas protas fiziniai neskauda. (Nebent prie proto ligos prisijungia kokia kūniška liga). Taigi, proto susirgimas pamatomas tik iš ligonio vienokio ar kitokio egėjo. Atsimenant tą aplinkybę nebesunku suprasti, kodėl primityviųjų ir net aukštesniųjų kultūrų žmonės gan ilgai buvo linkę žiūrėti į proto ligas kaip į kokių nors atgamtiškų pasireiškimų. Pagal tą pažiūrą proto ligonis buvo piktosios dvasios padaras.

M. E. Ingram, savo knygoje: "Principles and Techniques of Psychiatric Nursing" be kito ko, ir šitaip sako: "Visi tie žmonės, kuriuos mes dabar pavadintume proto ligoniais, buvo laikomi velnio tarnais. Tie žmonės buvo išmetami iš namų, persekiojami, kankinami ir žudomi. Jų giminės ir draugai buvo smerkiami ir niekinami už ryšius su tais velnio tarnais". "Vie name mieste per vieną dieną buvo sudeginta net keturi šimtai tų jų vadinamųjų raganių".

Tiesa, laikui einant, kultūrai ir mokslo pažangai kylant, proto ligonių padėtis pamažu gerėja. Labai didelį įspūdį padarė Prancūzijos Philippe Pinel žygis. Laikė Prancūzų revoliucijos Pinel buvo paskirtas Bicêtre proto ligių ligonių prieglaudos medicininis direktoriumi. Iki to laiko tos prieglaudos ligoniai buvo laikomi surinkinti geležiniais retėžiais. Jų aprėdas buvo tik purvini skudurai. Miegojo ant šlykščiai dvokiančių grindų. Jų prižiūrėtojai buvo iš kalėjimų atvesti sunkieji nusikaltėliai. Nei saulės, nei gryo oro jiems nebuvo. Ir štai, Pinel nuėmė geležinius retėžius 12 proto ligonių, parodydamas, kad nieko blogo neatsitiko ir kad tik humanišku būdu galima žmonėms grąžinti jų prarastą protą. Kiek vėliau Pinel nuplėšė geležinius retėžius ir moterims, buvusiosioms Salpetiere klinikoje.

Devynioliktojo šimtmečio pabaigoje ir dvidešimtojo pradžioje proto ligonių globa ir gydymas jau rodo visai kitokį vaizdą. Proto ligoniai koncentruojami didžiulėse proto ligių ligoninėse.

(Nukelta į 6 psl.)

PULGIUI ANDRIUŠIUI 60 METŲ

(Tęsinys iš pr. numerio)

Aiškindamas aušromas Cervantes Don Kichotą, prof. Mykolas Biržiška kartą visai atsitiktinai pastebėjo, kad vienas plikbajoris specialiai mokėsi ispanų kalbos, kad įgalintų jį skaityti Don Kichotą originale. Ši pastaba padarė gily įspūdį jaunam gimnazistui Pulgiui Andriušui. Prof. Biržiška, pats to nelaukdamas, pasėjo sėklą, kuri, laikui bėgant, visiškai užvaldė Pulgį Andriušį.

1933 metais noras paskaityti Don Kichotą originale, o vėliau ir jį išversti, buvo toks stiprus, kad Pulgis nutarė patraukti į Ispaniją. Tuo laiku Kaune Aleksandras Narkevičius Pulgiui padedant pradėjo leisti pigių sensacijomis paremtą dienraštuką "10 Centų". Tas tai Narkevičius išgavo iš Pulgio pažadą kasdien duoti šiam dienraščiui po atkarpą iš kelionės ir gyvenimo Ispanijoje. Jis savo keliu besibažindamas prižadėjo kas savaitę išsiųsti Pulgiui honorarą. Pulgis susitarimo laikėsi visu šimtu procentų. Jo rašiniai "10 Centų" tiražą pakėlė kaip ant mielių, tačiau Narkevičius per visą laiką nepasiuntė Pulgiui nė vieno cento. Laimė, kiti du redaktoriai (Rimvydis ir Gričius), kuriems Pulgis iš Ispanijos irgi šį tą rašinėjo, savo perlaidomis išsaugojo Pulgį nuo bado ir reikalo miegoti po Barcelonos tiltu.

Ispanijoje Pulgis studijavo senąją ispanų kalbą ir knaisiojosi po archyvus, ieškodamas komentarų apie Don Kichotą. Vienoj Barcelonos senų knygų krautuvė Pulgis pagaliau, suradęs komentarus rinkinį — aštuonias stambiausias knygas, kuriomis buvo aiškinamas Don Kichotas sekant kiekvieną sakinį. Su tomis knygomis, krūva naujų įspūdžių ir pirmais konkrečiais pla-

VLADAS RADZEVIČIUS

nais versti Don Kichotą, Pulgis sugrįžo atgal į Kauną.

Pulgio aprašymai, siuntinėti iš Ispanijos, pagelbėjo jam dar labiau pasistumti į priekį ir netrukus, būtent 1934 metais, jis buvo pakviestas į "Lietuvos Keleivio" redakciją Klaipėdoje

Rašytojas Pulgis Andriušis. J. Penčylos šaržas

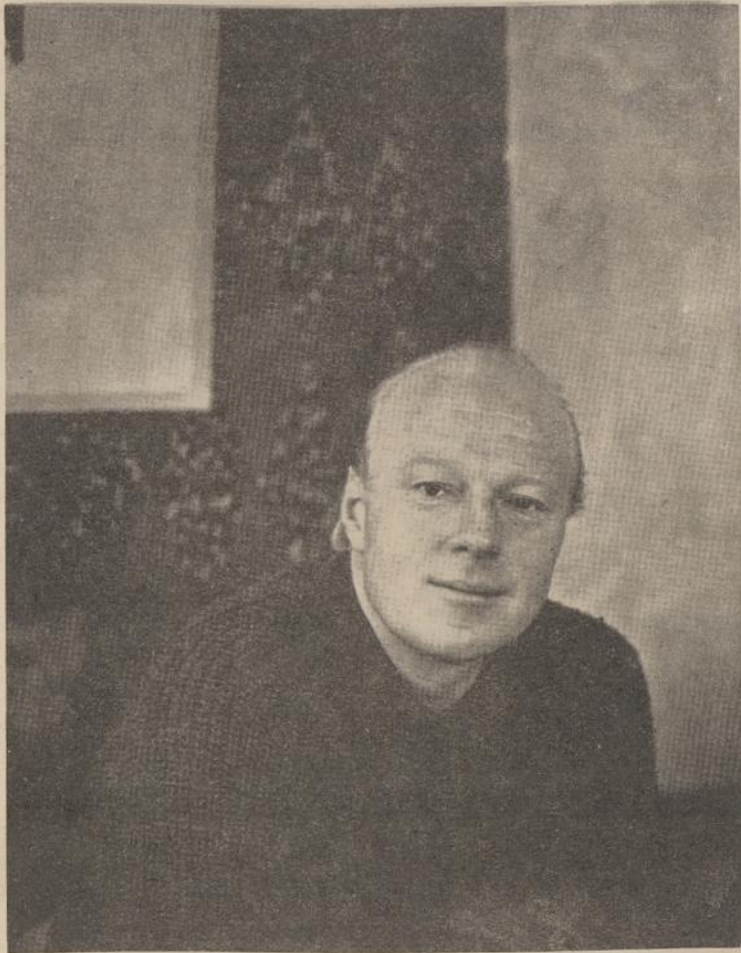
užimti Jono Grigolaičio vietą. Čia jam buvo pavesta redaguoti kultūrinį skyrių. Šiame laikraštyje dirbdamas, Pulgis, be kita ko, išvertė ir "Lietuvos Keleivio" atkarpoje išspausdino Springborn romaną "Herkus Montė" (legendarinis Klaipėdos krašto sukilėlis). Vėliau šį populiarų romaną atskira knyga išleido Sakalas. Iš to romano Juozas Grušas taip pat paruošė ir dramos veiklą. Vyr. "Lietuvos Keleivio" redaktoriaus Pronskio raginamas, Pulgis išvertė ir "Atlantidą".

Norėdamas kuriam laikui paleisti sėslio dienas, vieną rytą Pulgis nutarė pasidaryti... karo korespondentą ir vykti į Ispaniją, kur tuo laiku pleškėjo atkaklus pilietinis karas.

-- Norėjau patekti pas vyriausybinius, -- dabar pareiškia Pulgis.

Iš Klaipėdos jis patraukė tiesiai į Paryžių ir netrukus jau tyrinėsi ispanų vyriausybinių konsulate, kuriame buvo pilna visokiausio plauko savanorių, skubančių apsišaudyti su fašis-

(Nukelta į 6 psl.)

Henrikas Šalkauskas, bene populiariausias lietuvis dailininkas Australijoje, įvairiuose dailės konkursuose laimėjęs virš 30 premijų.

PULGIUI ANDRIUŠIUI 60 METŲ

(Atkelta iš 5 psl.)

tais. Tie savanoriai Pulgiui teigiamai įspūdžio nepadarė.

Susidūręs, pagaliau, akis akin su konsulu, Pulgis išklostė jam savo planus, o tas trumpai drūtai pareiškė: -- Galėsi važiuoti, jei pristatysi komunistų partijos rekomendaciją.

Pulgis turėjo lietuvių bičiulio prancūzų socialisto Henry de Chambeaux rekomendaciją, bet jos vyriausybinių atstovų nepakako.

Nepavykus įlysti pas vyriausybinius, Pulgis nutarė bandyti laimėti pas nacionalistus, kurių konsulatą veikė Lisabonoje, bet čia generolo Franko atstovas paprašė pristatyti... fašistų partijos rekomendaciją.

Aplankęs ta proga Siciliją, Neapolį, Romą, Pulgis taip ir nepasidūrė karo korespondentu, nors Romoj Lietuvos pasiuntinys p. Čarneckis pasiūlė išrūpinti Italijos fašistų partijos rekomendaciją, tačiau paties Pulgio norai šia linkme jau buvo gerokai išblėję.

Grįžęs iš ketvirtosios savo kelionės po Europą, Pulgis dar kiek laiko dirbo "Vakaruose", paskui perėjo į Klaipėdos radiofoną, kuriam vadovavo jo bičiulis poetas Antanas Gustaitis, o dar prieš Hitlerio įsiveržimą į Klaipėdą (1939 m.) visai pasitraukė iš algomis apmokamų pareigų ir grįžo į tėviškę. Pulgiui reikėjo pilnutinės ramybės, kad nuo visko pasitraukęs galėtų atsiduoti ilgai kankinusiai ligai -- Don Kichoto vertimui. Kol tėviškėje vyko naujo namo statyba, Pulgis priglaudė jo pubrolis pulkininkas Jonas Šlepetys, kuris tuo laiku buvo Zarasų apskrityje viršininku. Jo namuose Pulgis visą žiemą praleidė versdamas. Vėliau su 1400 Don Kichoto puslapių jis persikraustė į pasistatytą namus Silio ežero pakrantėje.

Tačiau ir verčiant Don Kichotą reikėjo rūpintis duonos kasiniu -- reikėjo rašinėti už honorarą. Jis tada bendradarbiavo "Ukininko Patarėjyje", "Naujojo Sodyboje", ir "Lietuvos Aidede", nepamiršdamas žinoma, ir dėdės Teofilio Tilvyčio redaguojamo Kuntaplio.

Sakalo leidyklos savininkas p. Knūkšta, norėdamas, kad Pulgis visiškai atsidėtų Don Kichoto vertimui, pasiūlė jam reguliariai siuntinėti į tėviškę pinigų, kaip avansą už būsimą knygą. Medžiagiškai aprūpintas, Pulgis pasiliko prie Don Kichoto iki pirmojo bolševikų įsiveržimo į Lietuvą.

Nusavinęs Sakalą, Pulgis buvo iškvietas į Kauną. Vailokaičio namuose, kuriuos bolševikai pavertė tarybinių rašytojų namais, Pulgis gavo atskirą kambarį ir... partijos patikėtinį A. Churginą, kaip Don Kichoto vertimo redaktorių. Tame kambaryje ir Churgino priežiūroje Pulgis praleido visą bolševikmetį, bet Don Kichoto pirmoji laida pasauliui išvydo bolševikus išvyjus, iš antrosios Don Kichoto laidos, kuri buvo išleista bolševikams atgal atplūsus, Pulgio Andriušio pavardė iškrito -- vertėjas buvo nepasiekiamas tremtyje. Tiesa, prieš spausdindami knygą bolševikai per įvairius asmenis, net ir Pupų Dėdę, stengėsi susirišti su Pulgiu, bet visos jų pastangos nuėjo veltui.

Darbas, kuriam Pulgis Andriušis kukliai skaičiuojant, paskyrė išties penkerius energingo darbo metus, nedavė lietuvių literatūrai tokios naudos, kokios jis būtų davęs, jei Lietuva būtų pasilikusi laisva.

Lagerių laikais, kai visi apskresnieji buvo pavirtę vaizbūnais, skubančiais iš vienos kolonijos į kitą su rėkmuoju popierium, su cigaretėmis, skutimosi peiliukais, silkėmis, samagonu ir kitom aukso sveriamom gėrybėmis, Pulgis irgi nesėdėjo vietoje. Tais laikais jis padarė nemažiau šimto kelionių, po kelis kartus aplankydamas beveik visas lietuvių kolonijas. Jis irgi prekiaavo, bet tik sava kūryba. Literatū ketveriukė: Antanas Gustaitis, Bernardas Brazdžionis, Stasys Santvaras ir Pulgis Andriušis, visi iš Tuebingeno, kaip lietuviški trubadūrai, į stovyklas vykdavo su literatūros vakarais. Pulgis tuose vakaruose pradžioje reikiškėsi feljetonais, tačiau

vėliau, Stasiui Santvarui prašant, parašė lyrinę apyskaitę "Klionė ir Tauragnus". Ji patiko visiems trims draugams, patiko ir klausytojams.

Taigi, anuose stovykliniuose literatūros vakaruose ir gimė pirmieji Pulgio Andriušio lyriniai kūriniai, iš kurių vėliau išaugo "Anoj pusėj ežero" (1947 m.), "Sudiev Kvietkeli" (1951 m.). Už pirmąją knygą Pulgiui buvo paskirta Lietuvių Raudonojo Kryžiaus premija, o už antją jis gavo Lietuvių Rašytojų Draugijos literatūros premiją. Pakartotina literatūros premiją ta pati Rašytojų Draugija paskyrė Pulgiui Andriušui už kitą jau Adelaidės sukurtą jo lyrinį raštų knygą "Rojaus Vartai". Gyvendamas Adelaidėje jis parašė novelių rinkinį "Purienos po vandeniu" ir feljetonų rinkinį "Daina iš kito galo".

Dar anksčiau stovyklinį gyvenimą Pulgis humoristiškai parvaizdavo feljetonų rinkiny "Ir vis dėlto juokimės" (1946) ir "Siuntinėly iš Amerikos" (1947). Vaikams jis davė populiarias "Vabalų Vestuves" o suaugusiems pridėjo "Laivą Links-

mybės" ir humoristinį romaną "Tipelis".

Lietuviškos Enciklopedijos leidėjas p. Kapočius šiuo metu rengiasi išleisti du toms Pulgio Andriušio rinkinių raštų.

Mažai, turbūt, kas dar žino, kad Pulgis prieš kiek laiko užbaigė naują knygą -- "Vieno išėvio istorija". Joje literatūrine forma yra atkurtas visiems gerai žinomo Juozo Barchuno gyvenimas, pradedant Jurbarku ir baigiant Tabor Farmą (Sodus, Michigan). Reikia pasakyti, kad ligšiol parašytos lietuviškos biografijos nepretenduoja į literatūrinius kūrinius; jos daugiau primena žurnalistinius, geriausiu atveju, publicistinius nagrinėjimus ir apžvelgimus. Pulgiui Andriušui Juozo Barchuno gyvenimas davė tik temą naujam literatūriniam kūriniui. Nors mūsų literatūroje tai yra naujiena, tačiau vakarų kraštuose biografijos sudaro populiarią literatūros šaką. Už biografinius veikalus čia skiriamos ir pasaulinės literatūros premijos.

Adelaidės lietuviui, kurių tarpe Pulgis gyvena jau penkiolika metų tikrai didžioji turėdama jį savo tarpe ir linki jam produktyvų darbo metų.

VIENUOLIKA LIETUVIŲ DAILININKŲ AUSTRALIJOJE

(Atkelta iš 5 psl.)

liniamė forume. Gal būt net ir nereikėtų pasakoti, kokių gigantiškų pastangų turėjo padėti mūsų dailininkai, kad patys, pradžioje būdami nežinomi, prasiveržtų net į kietai uždara Australijos meninį pasaulį, bet net lenktyniauti su čia įsistatinusiais dailininkais tarpautiniame forume. Tokia kova ir pastangos truko daugiau negu 15 metų, bet šandien žinome, kad lietuvių dailininkai nėra vien tik nacionaliniai, bet drauge ir visos Australijos reprezentantai tarpautiniame meno forume. Tai yra neįkainojamas mūsų tautinės ir kultūrinės reprezentacijos laimėjimas, kuris būtų beveik neįmanomas kitoje srityje. Vienuolika lietuvių dailininkų Australijoje. Štai jie, reprezentuoti minimoje knygoje:

Vincas Jomantas, skulptorius, gyvenęs Melbourne. Vienas iš pirmųjų Australijoje skulptorių. Su savo darbais pasižymėjęs ne tik Australijos dailės parodose, bet Australiją reprezentavęs užsienyje.

Eva Kubos — lietuvių klaipėdiotė, dalyvavusi daugybėje grupinių parodų, turėjusi vieną individualinę savo kūrybos parodą ir laimėjusi 17 premijų įvairiuose meno konkursuose.

Vladas Meškėnas — tapytojas portretistas. Bepats žymiausias portreto kūrėjas Australijoje, laimėjęs Helene Rubinstein internacionalinę portreto premiją. Gyvena Sidnėjyje.

Ieva Pocius — skulptorė adelaidskė dalyvavusi įvairiose grupinėse parodose ir turėjusi savos kūrybos individualinę parodą Melbourne. Laimėjusi eilę premijų Pietų Australijoje. Iškilus skulptorė, akcentuotai pasireiškusi su savo kūryba Australijoje.

Vaclovas Ratas, dar Lietuvoje iškiliai pasireiškęs dailininkas grafikas. Jo pastangomis su kitais lietuvių (įsteigta Australijoje Australijos grafikų sąjunga). Su savo kūriniais dalyvavęs vietos ir užsienio parodose.

Henrikas Šalkauskas, bene populiariausias lietuvių dailininkas Australijoje, turėjęs dvi savo individualinės kūrybos parodas, dalyvavęs internacionalinėse parodose reprezentuodamas Australiją. Įvairiuose dailės konkursuose laimėjęs

virš 30 premijų.

Vytas Šerelis — daug žadantis Adelaidės lietuvių dailininkas, dar tebesąs Meno mokykloje, bet plačiai meno pasaulyje užsirekomendavęs.

Algirdas Šimkūnas — grafikas, tapytojas, turėjęs dvi savo individualines parodas Sidnėjyje. Pripažintas Australijos dailės pasaulyje kaip pirmiausias lietuvių dailininkas.

Leonas Urbanas — išminėtu dailininku vėliausiai įžengęs į Australijos meno pasaulį ir greičiausiai iškilęs. Per trumpą laiką spėjęs surengti apie dešimtį individualinių parodų Australijoje ir užsienyje. Šiuo metu jis sėkmingai reprezentuoja Australiją ir lietuvių šiaurės Amerikoje — Kanadoje ir JAV. Australijoje jis laimėjo keletą premijų individualinėse parodose ir pirmą premiją bei aukso medalį Fashion Fabric Design Afard.

Adolfas Vaičaitis — pradžioje pasireiškęs kaip iškilius knygų iliustratorius. Grafikas. Išleides keletą savos kūrybos veikalų atskirais leidiniais. Dalyvauja įvairiose grupinėse parodose.

Teisutis Zikaras — melburnietis skulptorius. Vienas iš pirmųjų Australijos skulptorių, turėjęs savo individualinę kūrybos parodą Melbourne ir dalyvavęs eilėje grupinių parodų.

Štai, lietuvių dailininkai, sugrupuoti vienoje knygoje, kuri visumoje labai daug pasako ne tik apie individualinius kūrėjus, bet ir apie lietuvių dailininkus apskritai.

Baigiant norėtusi tik akcentuoti faktą, kad ši knyga yra tikrai didelis ir svarbus įnašas į lietuvių kūrybinę reprezentaciją kitataučių tarpe. Norėtusi ypač pabrėžti, kad Australijos lietuvių yra pirmieji su tokiais veikalais išėję į pasaulinę areną reprezentuodami ne tik individualinius dailininkus, bet per juos ir pačią lietuvių tautą. Šia proga norėtusi tik pasveikinti iniciatorius — ALB Krašto Kult. Tarybos dailės Sekcijos vadovą dail. V. Ratą, kuris šią idėją iškėlė, lygiai ir ALB Krašto Valdybą, kuri įgalino šitą veikalą išleisti.

Kultūra yra nemirštanti, bet tik progresuojanti, tad esame kupini vilčių, kad šis

Šv. P. Marijos Gimimo lietuvių parapijos Chicagoje įsikūrimo sukaktį paminėti ir iškilmingai vakarienei suruošti komitetas. Iš kairės: D. Kelpšienė, V. Vaitkus, M. Banky, J. Janušaitis, M. Petrošienė, pirmininkas kun. J. Kuzinskas, J. Banky, V. Petrošius, J. Evans, A. Vaitkienė ir K. Kelpša. A. Gulbinsko nuotrauka

GRAŽIAI KLESTINČIOS PARAPIJOS SUKAKTIS

Prieš keturisdešimt metų, gegužės mėn. 7 d. Chicagoje, Marquette Parke, lietuvių iškūrė Šv. P. Marijos Gimimo lietuvių parapiją. Pirmuoju klebonu buvęs paskirtas kun. A. Baltutis (jau miręs), kuris klebonavo 17 metų. Per tą laiką buvo pastatyta mokykla, svetainė ir laikinoji bažnyčia.

1944 m. klebonu buvo paskirtas kun. J. Paškauskas (miręs 1965 m. gruodžio 4 d.), kuris išmokėjo parapijos skolas, padidino mokyklą, dabar talpinančią 700 mokinių ir pastatė pagal arch. J. Muloko projektą gražią, lietuviško stiliaus, bažnyčią, kurioje telpa vienu metu 1.300 žmonių. Bažnyčia dekoruota tautine ornamentika ir dail. V.K. Jonyno vitražais, kuriuose įamžinta mūsų tautos ir valstybės istoriniai įvykiai ir vietovės.

Dabar klebonu yra prel. V. Černiauskas, kuris per paskutinius metus sumodernino ir gerai atremontavo mokyklą, svetainę išdekoravo bažnyčią, ir dabar pirmuoju tikslu yra kuo greičiau pastatyti seselės mokytojų gyvenamuosius namus. Tam tikslui jau telkiamos lėšos ir tikimasi statybą pradėti dar šiais metais. Iš arkivyskupijos leidimai statybai jau gauti.

Ši parapija, pradėjusi kurtis be cento, per 40 metų išmokėjo už parapijai pirktą žemę 40.000 dol., pirmąją vyskupijai skolą 150.000 dol. Briskino bankui beprocentinę paskolą 50.000 dol. Naujosios bažnyčios

veiklas nėra paskutinis. Lietuvių kūrėjų netrūksta. Kaskart jie laimi vis naujus plotus užimdami ne vien tik asmeniskai, bet ir tautiškai reikšmingas pozicijas. Australijos lietuvių padarė gražią pradžią ir davė pavyzdį pasaulio lietuviams. Galimas daiktas, kad to paskatintos pasaulio lietuvių įstaigos ar institucijos susigundys išleisti kad ir lietuvių dailininkų reprezentacinę knygą daug tobuliau techniškai, kas liudytų ne tik mūsų kūrybinį įnašą, bet ir tautinę individualybę.

V. K-lis

★
Eleven Lithuanian Artists in Australia, Redagavo dail. Vaclovas Ratas. Išleido Australijos Lietuvių Bendruomenė 1967 m. Spaudė Minties spaustuve. Tiražas 500 egz. Kaina \$6.00.

pastatymui 1.300.000 dol. ir kitas išlaidas. Tai skaičiai, rodą šios parapijos pajėgumą, ryžtą ir dideles sudėtas aukas savajai parapijai ugdyti.

Iš pirmųjų šios parapijos steigėjų gyvųjų tarpe (parapijos iškūrimo komiteto) tėra gyvas Vincas Birgėlis, 43 metus išgyvenęs Marguette Parke. Kiti komiteto nariai -- Juozas Kabelis, Mykolas Bartušis, Jonas Gailius, Aleksas Dargis ir Stanislovas Šambaras jau mirę.

Per 40 metų šioje parapijoje susituokė 1917 porų, pakrikštyta 4172 kū-

dikai, amžinybėn išlydėta 3038 parapijiečiai. Parapijai priklauso apie 3000 šeimų, dauguma lietuvių.

Parapija turi gerą muz. solisto V. Baltrušaičio vadovaujamą 80 choristų chorą, kuris pastaruoju metu gieda lietuviškų pamaldų metu.

Parapijinėje mokykloje veikia normalių pamokų metu lituanistinė mokykla, turinti arti 400 mokinių. Dirba 11 mokytojų. Mokyklai antri metai vadovauja mok. Pr. Razminas, anksčiau mokyklą 15 metų vedė kan. V. Zakarskas. (jj)

PARODYTI AR SLĖPTI NESVEIKĄ PROTĄ

(Atkelta iš 5 psl.)

nėse — po penkis, po dešimtį ir daugiau tūkstančių asmenų vienoje ligoninėje. Priežiūra ir gydymas tobulėja. Tačiau ir čia iškyla nebeprimtini neigiamumai. Svarbiausia, tai iš esmės tas pats proto ligonio slėpimas, nors ir kitokiu būdu, nors ir kitokiais oficialiais motyvais. Kaip tai?

Ligoniai patalpinami toli esančiose ligoninėse gan ilgą laiką — ir tuo būdu jie iškeliama iš jų įprastos aplinkos. Ligoniai atpranta nuo buvusios ir tikros aplinkos — jie susigyvena, suauga su ligoninės aplinka, su jos papročiais. Dažnai jie net pradeda bijoti grįžti atgal į sveikųjų tarpą, nujausdami, kad jie yra per daug atsilikę nuo tikro gyvenimo, kad grįžimas gali juos sukrėsti panašiai kaip išvykimas. Iš kitos pusės, ligonių artimieji pradeda pamažu apsiprasti su faktu, kad "nebėra" vieno šeimos nario. Neretai sąmoningai ar nesąmoningai jaučia "palengvėjimą", kad

proto ligu "dėmė" nebeslegia jų giminės "gero" vardo. Visiems darosi aišku, kad tokia padėtis nebegali būti priimtina šio amžiaus kultūringam ir sąžiningam žmogui. Ypačiai žinant, kad ne milijonai, bet dešimtys milijonų JAV žmonių bus reikalingi — vėliau ar anksčiau — psichiatrinės pagalbos.

Žinovai yra įsitikinę, kad daugybė baidių nusikaltimų (ypačiai šurpių žmogžudysčių) būtų buvę galima išvengti, jei psichiatrinė pagalba būtų buvusi greit ir lengvai kiekvienam (turtingam ar beturčiui) prieinama, jei proto liga nebūtų siepiama, nebūtų laikoma kokia nors "dėmė", bet liga, kurią galima ir reikia išgydyti. Juo anksčiau liga pastebėta, juo anksčiau pra-

dėtas gydymas, tuo daugiau išgyjimo vilčių. Šitokie samprotavimai ir įsitikinimai sukėlė naują sąjūdį, kurs ypačiai išryškėjo šio šimtmečio penktoje ir šeštoje dešimtyje. Šis sąjūdis, savo naujais metodais ir išradimais teikia dar niekada nebuvusių vilčių proto ligonims, o taip pat sveikiesiems — saugesnę ir šviesesnę ateitį visiems JAV žmonėms.

Kazys Sruoga, Ph. D.

7 SKIRTUMAI

1. Kairėje stovinčio kareivio šalmo viršus skirtingas; 2. Kario rankovėje yra raukšlė; 3. Kairėje strėlė įsmigusi ne į tą patį stulpą; 4. Ties sienos viduriu žolė aukštesnė; 5. Vienas stulpų aukštesnis; 6. Laikant rąstą kareivio batų skirtingas; 7. Antrojo kareivio kairioji koja skirtingoje pozicijoje.

MALE OR FEMALE

OPPORTUNITY FOR PHYSICAL THERAPIST
IMMEDIATE OPENING FOR REGISTERED PHYSICAL THERAPIST IN 500 BED HOSPITAL. COMPLETELY MODERN FACILITIES. SALARY COMMENSURATE WITH EXPERIENCE AND ABILITIES. FRINGE BENEFITS.
WIRE CALL OR WRITE TO PERSONNEL DIRECTOR
WESLEY MEDICAL CENTER
550 NORTH HILLSIDE
WICHITA, KANSAS 67214
(53-62)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED MEDICAL RECORD LIBRARIAN
SALARY COMMENSURATE WITH EXPERIENCE AND ABILITY. LIBERAL EMPLOYEE BENEFITS.
APPLY CALL OR WRITE
CAYLOR-NICKEL CLINIC & HOSPITAL
BLUFFTON, INDIANA
219 — 824-3500
(53-59)

HELP WANTED MALE

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.
3784 E. 78 St.
Cleveland, Ohio
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS TO WORK ON AERO SPACE MISSILE and Aircraft Components

KELLER-HYDROTEL
Contouring and profiling
Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

GAUSITE GERĄ VALANDINI ATLYGINIMA IR VISUS PRIEDUS.

Interviewing Hours
8:15 A.M. to 5 P.M.
OR CALL
341-1700
for an interview convenient for you.

MACHINE OPERATORS CENTERLESS GRINDERS AUTOMATIC SCREW SET UP OR OPERATE
O. E. M. BEARING CO.
18807 MILES
CLEVELAND, OHIO
215 — 475-4848 (52-53)

WANTED AT ONCE BULLARD OPERATORS ENGINE LATHE OPERATORS
Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerances. 55 hour work week. Year round. Liberal benefits.
DEPENDABLE TOOL & MFG.
5416 DETROIT AVE.
CLEVELAND, OHIO (51-60)

EXPERIENCED SET UP MEN
For light assembly and machining. Setup experience in punch press, turret lathe or screw machine required. Many fringe benefits and good hourly wage. Old reliable East Side manufacturing plant.
Call or apply
GURANTEE SPECIALTY MFG. CO.
9401 Carr Ave.
Cleveland, Ohio
451-9744 (53-55)

1ST CLASS TOOL ROOM MACHINISTS & THREAD GRINDERS
1st & 2nd SHIFT
Steady work, fringe benefits. 55 hour work week.
The 20th Century Machine Co.
6070 E. 18 Mile Rd.
Utica, Mich.
313 — JE 9-0660 (51-57)

MALE OR FEMALE

WANTED EXPERIENCED WINDERS & REELERS FOR
1ST — 2ND & 3RD SHIFTS
Call in person
9 to 11 AM or 1 to 4 PM

WALTER MARSHAL SPINNING CORP.
POCASSET ST., THORNTON, R. I.
(53-55)

CLEVELAND IR APYLINKĖSE

• Vysk. M. Valančiaus lituanistinėje mokykloje darbas vyksta įtemptai, nes artėja mokslo metų galas. Gegužės 13 prasidės 8 skyriaus baigiamieji egzaminai. Mokslo metai bus užbaigti pamaldomis ir menine programa gegužės 27.

"Aukuro" ansamblis taip pat dirba, nes gegužės 28 metinis koncertas. Clevelandiečiai prašomi skirti paskutinį gegužės savaitgalį jaunimui.

• Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos vadovybė prašo visus tėvus, kurių vaikai pradės lankyti mokyklą rudenį, nedelsiant paskambinti mokyti. Orentienei (telefon. 761-6477) ir užregistruoti.

JAUNA PASKAUTININKĖ

Balandžio 30 d. įvyko skaučių "Neringos" tunto sueiga. Į sueigą buvo pakviesti "Pilėno" tunto skautai ir jūros skautai.

Skaucių įžodį davė R. Matulevičiūtė ir R. Skrinškaitė. Jaun. skaučių įžodį

Mirga Kižienė skautininkių pobūvyje sega v.s. V. Šenbergui gėlę.

PAGERBĖ

Balandžio 23 d. įvyko Clevelando Skautininkių Draugovės sueiga. Susirinkusios skautininkės, p. Sladavė I. Belzinskaitė ir R. Stasaitė.

Apdovanotos buvo R. Jokūbaitytė "Tėvynės dukros" žyminiu ir D. Nasvytytė "Pažangumo" žyminiu.

Vyr. skautininkės įsakyta buvo pakelta į paskautininkės laipsnį Milda Jokūbaitytė. Tai jauna vadovė, kuri papildys vadovių gretas. Jai pačiai buvo staigmena. (vb)

Naujai pakeltoji paskautininkė Milda Jokūbaitytė skautininkių bendrame rate. Iš kairės Amanda Muliolienė, Milda Jokūbaitytė ir kt. V. Bacevičiaus nuotrauka

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

tai privalo turėti High School diplomą arba A. G. E. D. pažymėjimą. Jie taip pat privalo būti ne mažesni kaip 67 inčiai ir sverti ne mažiau 140 svarų.

Pradinis atlyginimas 6,840 dol. į metus. Įstojimo blankai užpildytini iki gegužės 11 d. City Hall, Room 335.

KUR GAUTI PAKVIETIMUS

Pakvietimai į kun. Kęstučio Žemaičio Priėmimo Pietus sekmadieniais gaudami šv. Jurgio bažnyčioje po 9, 10:30 ir 12 val. pamaldų. Darbo dienomis parapijos raštinėje arba pas Pietų Rengimo Komiteto narius.

Pietūs įvyksta gegužės 21 d., 4 val. šv. Jurgio parapijos salėje. Paskutinė data pakvietimams įsigyti gegužės 14. (Sk.)

• Reikalinga šeimninė vyro ir 2-jų mokyklinio amžiaus vaikų šeimoje. Alga. Gyventi vietoje. Telefonas: 486-2662.

AR ĮSIGALĖS FUTBOLAS?

Europietiškas futbolas, čia populiariai vadinamas soccer, iki šiol Amerikoje buvo praktikuojamas tik mėgėjiškų klubų, sudarytų daugiausiai iš neseniai atvykusių imigrantų. Praktikuojamas jis kaip kuriose universitetuose, bet, šiaip ar taip, tai buvo dar uždarytų ratelių sportas. Įkūrus net dvi profesionalinių futbolo komandų lygą, tikimasi tą sporto šaką pristatyti platesnei sporto besidomintiems su teiks tikrai pasigėrėtinų momentų.

Tuo tarpu abi lygos naudojasi pilnomis iš Europos ir P. Amerikos atsikviesiomis komandomis, kurių lygis tikrai aukštas ir tąja sporto šaka besidomintiems suteiks tikrai pasigėrėtinų momentų.

Clevelandas yra vienas iš daugelio miestų, įsivedęs šią sporto šaką.

• Kun. K. Žemaitis, šv. Jurgio parapijos vikaras, buvo išvykęs į Chicago dalyvauti savo tėvelių Vinco ir Bronės Žemaičių vedybinių gyvenimo 40 m. sukaktuvėse.

• Antanas Juška, atvykęs iš okup. Lietuvos svečio teisėmis, aplankė visą eilę savo pažįstamų Clevelande.

• Vincas Gelgotas, baigęs plaukų kirpimo mokyklą ir išlaikęs Ohio valstijos egzaminus, pradėjo dirbti Briganti kirpykloje — 559 E. 185 St.

• Stoti policijon kviečiami jaunuoliai nuo 21 iki 30 m. amžiaus. Civil Service egzaminai įstojantiesiems vyks gegužės 20 d. Aspiran-

Skaucių įžodį davusios R. Matulevičiūtė, R. Skrinškaitė ir jaun. skaučių įžodį davusios R. Stasaitė ir I. Belzinskaitė. Dešinėje prie stalo tutininkė N. Kersnauskaitė. V. Bacevičiaus nuotrauka

Clevelando skautai ir skautės šv. Jurgio šventės proga turėjo bendrus pusryčius. Nuotraukoj kalba tutininkas V. Staškevičius. Prie stalo sėdi: A. ir V. Šenbergai, B. Juodikis, J. Stempuzis ir kun. A. Saulaitis. V. Bacevičiaus nuotrauka

ką atsikviesius iš Anglijos Stoke City Potters komandą. Anglijos futbolo pirmenybėse ši komanda kasmet priartėdavo prie finalų, arba iš 22 komandų išsidavolaimėjusi trečią ar penktą vietą.

Pirmosios Stokes rungtynės atstovaujant Clevelandą įvyks gegužės 31 d. 8 val. vak. didžiajame Cleveland Indians stadione. Lošiama su Cagliari iš Italijos. Cagliari turnyre atstovauja Chicago.

Tolimesnių Clevelande įvykstančių rungtynių tvarkaraštis yra toks: birželio 7 d., 8 val. vak. su Los Angeles (Amerika - Meksika), birželio 11 d. 2 val. p.p. su San Francisco (ADO - Olandija), birželio 14 d. 8 val. vak. su Washingtonu (Aberdeen - Škotija), birželio 25 d. 2 val. p.p. su New Yorku (Serrro-Urugvajus), liepos 1 d. 8 val. vak. su Toronto (Hibernia - Škotija).

Bilietai kainos -- 5,4 ir 3 dol. ir po 2 dol. nerezervuotos vietos. Moksleiviams iki 18 m. amžiaus 1 dol.

Sezonui bilietai kainos 30, 24 ir 18 dol.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

GEGUŽĖS 13 ir 14 D. Atėtininkų pavasario šventė.

GEGUŽĖS 20 D. Clevelando jūrų skautų tėvų komiteto parengimas -- vaidinimas.

GEGUŽĖS 28 D. Vysk. Valančiaus lit. mokyklos Aukuro ansamblio metinis koncertas.

BIRŽELIO 3 D. lietuviškos dainos ir šokių koncertas Slovėnų Auditorijoje. Dalyvauja Čiurlionio Ansamblis ir šv. Kazimiero Lit. m-lės šokių grupė "Suktinis".

BIRŽELIO 25 D. LVS Ramovės gegužinė.

LIEPOS 9 D. Lietuvių Budžių plaukymo diena Neff Rd. uoste, prie N. Liet. parapijos.

RUGSĖJO 2 ir 3 D. Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų suvažiavimas Clevelande.

RUGSĖJO 30 D. -- Dirvos metinis balius, šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 14 D. LTM Čiurlionio ansamblio metinis koncertas - balius.

SPALIO 21 ir 22 D. Vaidilos teatro pastatymas A. Rūko "Keturi Keliaininkai".

SPALIO 28 D. Tradicinis "Lithuanian Village" Inc. balius - koncertas.

LAPKRIČIO 4 D. Korp! Neolithuania metinis balius.

LAPKRIČIO 11 D. LVS Ramovės rengia Kariuomenės šventės Minėjimą

PARDUODAMI NAMAI

Hillgrove

puikus 3 mieg. medinis colonial — tikrai gražus. Tik už \$21,900.

Windward

mūro bungalow — ištisas rūsys, dvig. garažas — tik 12 metų. Nepakeičiamas už prašomą kainą.

Neff Rd.

čia turime puikų 2 šeimoms namą — 10 m., 6-6, dvig. garažas, įkainuotas tik už \$38,900.

Visi šie namai prie E. 185 gt. ir Naujos parapijos.

UPSON REALTY

499 E. 260 Street
Euclid, Ohio 44132
Tel. RE 1-1070 (53-55)

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LIETUVIAI PRISIDĖS PRIE SOLIDARUMO SU KARIAIS ŽYGIO

Š. m. gegužės 13 d. (šeštadienį) New Yorko Amerikiečių Legionas ir Veteranų Organizacija ruošia eitynes, pavadintas "Remkim savo karius Vietname". Raimundas Gimmleris, Legiono apygardos vadovas, užsimojo sutelkti didžiausią "proamerikonišką" demonstraciją New Yorko istorijoje. Tai bus demonstracija tų krašto sluoksnių, kurie supranta kovos prieš komunizmą svarbą ir jaučia reikalingą viešu žygiu pademonstruoti tikrųjų amerikiečių nuotaikas Vietnamo karo atžvilgiu.

New Yorko Lietuvių Taryba, susitarus su LB New Yorko Apygarda, sušaukė visuomenės susirinkimą š. m. balandžio 27 d. aptarti lietuvių dalyvavimą eitynėse. Susirinkime dalyvavo 40 organizacijų atstovų. Buvo nutarta sudaryti tam reikalui komitetą sutelkti lietuvių junginį — žygio divizioną. L. B. N. Y. Apygardos pirm. A. Vakselis ir New Yorko Liet. Tarybos pirm. A. Budreckis buvo išrinkti kopirmininkais. Buvo sudarytas jungtinis komitetas iš: A. Padvariečio — išdininko; St. Dziko — liet. informacija; A. Mažeikos — amerikiečių informacija; A. Sperauskos ir R. Kezio — plakatai ir mobilizacija ir P. Dičpinigaičio — nario.

Komitetas užregistravo lietuvių Support Our Boys in Vietnam komiteto štabe, žadėdamas, kad bent 2 tūkstančiai lietuvių pademonstruos solidarumą su amerikiečių kariais.

Visi New Yorko, New Jersey, Pennsylvania, Connecticut ir Massachusettso lietuvių kviečiami gausiai dalyvauti lietuvių divizione. Registravokite grupes ir draugijas pas A. Sperauską, 74-25 85th Rd., Woodhaven, N. Y. (telefonas MI 2-0656). Gavę nurodymus iš parodo štabe, painformuosim tikslų laiką ir telkimosi vietą vėliau. Savo dalyvavimu eisenoje įvertinkim tuos, kurie lieja kraują dėl mūsų laisvės!

• **Lietuvių Tautinis Akademiniis Sėmbūris** savo metiniame visuotiniame susirinkime 1967-68 metams išrinko šitokios sudėties valdybą: Kazį Kasakaitį, Dr. Antaną Kalvaitį, Igną Andrašūną, Stasį Vidmantą ir Saulių Račkauską. Metinio susirinkimo dalyviai būsimą valdybą įpareigojo iškelti spaudoje tautininko akademiko vaidmenį formuojant tautinės idėjos sampratą srovinių pasaulėžiūrų apimtį ribose, išryškinant tautiškumo sąvokos būdingąsias savybes ir skirtumus srovinių pasaulėžiūrų plotmėje. (ia)

• **A. Pranskūnas**, Lietuvių Namų Akc. Bendrovės Londone direktorius sekretorius, mums rašo, jog jis buvo nustebintas Dirvos vedamajame balandžio 5 d.

numeryje, tokiu sakiniu "Nidos Knygų Klubas savininkams Daunorams po ilgesnės kelionės grįžus į Londoną..." Ta proga jis primena, kad Nidos Knygų Klubas savininkais nuo pat įsteigimo ir dabar yra D. Britanijos Lietuvių Sąjungos įsteigtoji Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

• **Juozas V. Valickas** iš Irvington, New Jersey, Dirvos skaitytojas ir rėmėjas, gydomi Veteranų ligoninėje, Lyons, New Jersey, kur pasiliks dar bent porą mėnesių, o gal ir ilgiau.

KANADOS LIETUVIAI

MOKINĖS STRAIPSNIS APIE LIETUVĄ

Prieš kiek laiko Bloor-dale gimnazijoje buvo duota mokiniams parašyti temą apie papročius ir tradicijas. Mergaitė D. McKanna pasirinkusi lietuvių papročius laimėjo pirmą vietą. Antroje vietoje buvo Japonija ir trečioje Kanada. Savo rašinyje jina paminėjo kur Lietuva randasi, davė trumpa istorinę apybraižą ir iškėlė visą eilę mūsų papročių, kaip Velykų, Sekminių, kur jungiami vaikai, rugiapūtės ir t.t.

Reikėtų pažymėti, kad šito lietuvių papročių pasirinkimo aprašyti priežastimi yra šalimai gyvenanti E. J. Jurkevičių šeima, kurie lietuvių tautodailės rinkiniais ir susitvarkymu savo kaimynams turi nemažai įtakos.

V.K. KALENDROS ir AUG. KUOLAS su ponia ir kitais savo šeimos nariais praleidę atostogas saulėtoje Floridoje, grįžo į Torontą. Ten pat kiek ilgesnį laiką praėjusią žiemą buvo P. Šernas ir J. Preikšaitis. Neper seniausiai ten leido atostogas A.H. Stepaiciui. O P.M. Meiliūnai pro Miami buvo pasiekę Bahamų salas.

LIETUVIAI KOLUMBIJOJ

• Naujai išrinktoji Medellino Lietuvių Bendruomenės valdyba pasiskirstė pareigomis sekančiai: kun. M. Tamošiūnas pirmininkas, Bulvičius sekretorius, Venclauskas kasininkas, Maticas kultūros reikams, Juozas Kalėda socialiniams reikalams. Išrinktoji revizijos komisija pasiskirstė pareigomis sekančiai: Dr. Procevičius pirmininkas, dr. Totoraitienė sekretorė, S. Tamulis narys.

• Lietuvių koplyčios įren-

Balandžio 23 d. Detrote sekmingai koncertavo Toronto Varpo choras. Prieky apdovanotieji: Galina Gobienė, tautinių šokių vadovė, Varpo chorvedė Dalia Skrinkaitė, sol. V. Verikaitis ir kiti. K. Sragauskos nuotrauka

gimo darbams baigti, gegužės mėn. 21 d., saleziečių vienuolyno aikštėje įvyks bazaras.

Lietuvių koplyčios įrengimo darbams užbaigti trūksta pinigų. Kadangi Medellino lietuvių koloniją sudaro daugumoje nepasiturintys lietuviai, nedaug jų prie koplyčios statybos prisidėti tegali. Todėl kun. Tamošiūnas ieško geradarių užsienyje, kaip JAV, kad ši tautinį paminklą šiame svetimame krašte kiek galima greičiau užbaigti.

TARPTAUTINIS EUCHARISTINIS KONGRESAS IR LIETUVIAI

1968 metais rugpjūčio mėn. Kolumbijoje, Bogotos mieste įvyksta 39 tarptautinis eucharistinis kongresas. Į šį kongresą iš viso pasaulio atvyks ne tik maldininkų, bet ir religinės bei tautinės organizacijos ruošiasi pasirodyti specialiomis programomis.

Šis kongresas nėra eilinis įvykis. Ir lietuviai turėtų pradėti ruoštis. Tuo reikalu buvo atsiaklausta kun. Tamošiūno, kaip manoma dalyvausiti šiame kongrese. Jis pareiškė, kad ne tik religinės, bet ir tautinės lietuviškos organizacijos tam kongresui tinkamai pasiruošę, ir ne tik Bogotoje, bet ir Medelline atvykę lietuviai pasirodytų savo programomis. Todėl būtų gera, kad jau dabar lietuviška spauda ir mūsų organizacijos Amerikoje bei kituose kraštuose šį organizavimosi klausimą pagvilidentų.

CHICAGO

• **K. Avižienis** LB Chicago Apygardos vardu organizuoja grupinį skridimą Lufthanzos spraus miniu lėktuvu iš Chicago į Frankfurtą ir atgal. Išskrendama rugpjūčio 6 d., grįžtama 27 d. Užsakytos 25 vietos. Skridimo kaina 403 dol. į kurią įeina Volkswageno rezervacija ir papigintas naudojimas juo. Visa 3 savaitė ekskursija Europoje, ekonomiškai tvarkantis, kainuotų apie 700 dol. asmeniui. Užinteresuoti prašomi skambinti 434-3190 po 5 val. vakaro, arba rašyti adresu: 6548 S. Campbell, Chicago, Ill. 60629.

• **Lietuvos statuto seminaras**, kurį ruošia Pad. Lituanistikos Institutas, bus gegužės 13 d., šeštadienį, 1 val. 20 min. p. p. Jaunimo Centre, Instituto klasėje (203 k.). Apie LIETUVOS

STATUTĄ, tą Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės teisinį unikumą, kalbės teisės istorikas Jonas Dainauskas, kuris tą STATUTĄ jau išvertė į lietuvių kalbą. Būdingesnieji to Statuto bruožai bus iliustruojami projekcinėmis priemonėmis. Į seminarą kviečiami visi Chicagoje gyvenantieji Instituto neakivaizdinio kurso studentai, lietuviai studentai, lankantieji vietos universitetus, ir chigagiškė lietuvių visuomenė. Įėjimas nemokamas.

CHICAGOJE KURIAMAS LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRAS

1967 m. balandžio 24 d. Tėvų Jėzuitų namuose buvo padėtas LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRO kertinis akmuo. Keturių mėnesių planavimas, diskusijos ir posėdžiai virto LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRO kuriamuoju įvykiu. Susirinkusi vadovaujančių bei talentingų žmonių grupė nutarė bendru bei kūrybingu darbu įgyvendinti LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRO mintį.

LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRAS turi dvielypį tikslą: rinkti visas žinias apie lietuvių bei lietuvių veiklą Amerikoje, šia informacija dalintis su visais ir profesionališkai informuoti amerikiečių visuomenę.

LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRAS — LITHUANIAN INFORMATION CENTER yra įstaiga, kuri rūpinasi šiais dviem tikslais. Šioje įstaigoje bus taip pat galima lengvai ir greitai gauti informaciją apie Lietuvą. Čia bus renkama visa lietuvių tiek senųjų tiek naujai atvykusių statistika. Visa kas liečia lietuvių kilmės žmones ir lietuvišką veiklą Amerikoje bus klasifikuota moderniausiomis klasifikacijos priemonėmis. Čia, pavyzdžiui, bus galima sužinoti, kiek Amerikoje yra lietuvių kilmės amerikiečių dėstančių Amerikos universitetuose, jų dėstomą šaką, jų pavardes ir jų adresus.

LIC nėra nauja organizacija ar naujas veiksnys. Ši informacijos įstaiga neturi jokių politinių, organizacinių ar ideologinių pažiūrų. Tikimės, kad ši įstaiga bus priinama visiems ir, kad visos organizacijos, partijos ir institucijos remt LIC. Šioji įstaiga pasitarinaus visų kartų lietuviams.

Pradžioje LIC yra kuriamas ir administruojamas

gerai atrinktų, kvalifikuotų bei talentingų žmonių, kūrybingai pašvenčiant savo brangų laisvalaikį, nes visi šie žmonės yra įsitraukę į savo profesijas ir į plačiąją lietuvišką veiklą. Susilaukus pilno lietuviškos vi-

Grupė Putnamo bendrabutiečių prie židinio, Mergaitės, susirinkusios iš įvairių vietovių, patiria bendruomeninį gyvenimą, išmokdamos atsakomybės, bendradarbiavimo, draugiškumo, Lituanistinę programą. Registracija iki birželio 1 dienos moksleivėms: Bendrabutis, I.C. Convent, Putnam, Connecticut, 06260.

RETA PROGA

įsigykite papiginta kaina
šias knygas:

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausiai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĖ

ALĖS RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės. KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bet Dirvos skaitytojai, naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 dol.
už keturias knygas.

— I S K I R P T I —

DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą — 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.

NIKALOJUI CININUI

mirus Australijoje, jo žmonai ALDONAI, sūnui

ALGIUI, p. O. CIURLIONIENEI ir dr. A. MAR-

TAUS šeimai, reiškia gilią užuojautą

Liškevičių šeima

Š. M. RUGSĖJO MĖN. 2. 3. IR 4 DIENOMIS

MAIRONIO PARKO

ORGANIZUOJAMA

EXKURSIJA Į EXPO 67

MONTREAL — CANADA

Autobusas iš Worcesterio išeina RUGSĖJO MĖN. 2 D. 4 VAL. RYTO nuo ŠV. KAZIMIERO par. bažnyčios.

Worcesterio ir apylinkės lietuviai, norintieji važiuoti, registruojasi Maironio Parke pas A. KAUSEVIČIŲ arba pas p. KERŠIENĘ. 83 Harrison St., Worcester, Mass.

Registracija baigiasi BIRŽELIO MĖN. 1 D.